

Platsanknytning till urbana grönområden

Att få medborgarnas deltagande i utveckling av urbana grönområden att fungera långsiktigt

Linus Ahlqvist & Samuel Andersson

Självständigt arbete • 30 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning - masterprogram
Alnarp 2025

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Hanna Fors på institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning (SLU) för värdefull vägledning i detta examensarbete. Vidare vill vi rikta ett stort tack till de tjänstepersoner på Malmö stad som har medverkat i intervjuer och som har gett oss tillgång till kommunens interna dokument. Vi vill slutligen i detta förord även tacka varandra för ett gott samarbete genom hela arbetsprocessen.

Linus Ahlqvist & Samuel Andersson

SLU, Alnarp den 14 maj 2025

Abstract

Contemporary urban planning is increasingly moving away from traditional planning methods to enhance citizen involvement in the development of places. This thesis examines how participatory processes can contribute to place attachment in urban green spaces. To study this aim, the study investigates the municipality of Malmö's work with Hyllievångsparken, where there has been a clear ambition to involve citizens more actively in its development. Qualitative methods have been used to collect empirical data, including municipal documents, previous research, interviews and site visits.

The conclusions that can be drawn from this study are that place attachment is influenced by the individual relationship to a place, where different participatory processes can enhance place attachment and a deeper understanding of the park. There are organizational challenges for the municipality in working long term and continuously with citizen involvement; today, it is a challenge to work flexibly and inclusively in participation. Furthermore, it is important that the dialogue and engagement with citizens remain active, if citizens are only involved at the beginning of a project, there is a risk that their opinions and perspectives are lost.

Keywords: Participatory processes, Place attachment, Urban Green Spaces, Hyllievångsparken

Sammanfattning

Dagens samhällsplanering utvecklas alltmer mot att gå ifrån den traditionella planeringen för att öka medborgarnas involvering i platsutveckling. Denna uppsats undersöker hur deltagandeprocesser kan bidra till platsanknytning i urbana grönområden. För att undersöka detta syfte utforskar studien Malmö stads arbete med Hyllievångsparken där ambitionerna har varit att i högre utsträckning involvera medborgarna i dess utveckling. Kvalitativa metoder har använts för att samla in empirin som består av dokument från kommunen, tidigare forskning, intervjuer och platsbesök.

Slutsatser som går att dra från arbetet är att platsanknytning påverkas av individens relation till en plats, där olika deltagandeprocesser kan bidra till anknytning och ökad förståelse för platsen. Det finns organisatoriska utmaningar för kommunen att arbeta långsiktigt och kontinuerligt med medborgarinvolvering, där det idag är en utmaning att arbeta flexibelt och brett i involvering. Vidare är det viktigt att dialogen och involveringen av medborgarna hålls levande, involveras medborgare endast i projektets inledande del finns risken att deras åsikter och perspektiv förloras.

Nyckelord: Deltagandeprocesser, Platsanknytning, Urbana grönområden, Hyllievångsparken

Platsanknytning till urbana grönområden – att få medborgarnas deltagande i utveckling av urbana grönområden att fungera långsiktig

Place attachment to urban green spaces - to make citizens participation in the development of urban green areas work in the long term

Linus Ahlquist & Samuel Andersson

Handledare: Hanna Fors, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Examinator: Märit Jansson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Bitr. examinator: Helena Mellqvist, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 30 hp
Nivå och fördjupning: A2E
Kurstitel: Independent Project in Landscape Architecture
Kurskod: EX0859
Program: Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning - masterprogram
Kursansvarig inst.: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Utgivningsort: Alnarp
Utgivningsår: 2025
Omslagsbild: Samuel Andersson
Nyckelord: Deltagandeprocesser, Platsanknytning, Urbana grönområden, Hyllievångsparken

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här:

<https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	3
1.1. TEMA	3
1.2. PROBLEMFORMULERING.....	3
1.3. BAKGRUND.....	5
1.3.1. Hyllie.....	5
1.3.2. Hyllievångsparken	5
1.4. SYFTE	7
1.4.1. Frågeställningar.....	7
1.5. ARBETETS DISPOSITION	7
2. METOD	8
2.1. LITTERATURSTUDIE.....	8
2.2. DOKUMENTANALYS.....	9
2.3. PLATSBESÖK.....	10
2.4. INTERVJUSTUDIE.....	11
2.5. METODDISKUSSION	13
3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	14
3.1. DEN RÄTTVISA STADEN	14
3.2. BREDD AV MEDBORGARDELTAGANDE.....	15
3.3. TID.....	18
4. TIDIGARE FORSKNING	20
4.1. MÄNNISKORS ANKNYTNING TILL NATURLIGA MILJÖER	20
4.1.1. Urbana grönområden	20
4.1.2. Platsanknytning med naturliga miljöer.....	21
4.2. PLATSER FÖR MÖTEN.....	23
4.2.1. Platsanknytning.....	23
4.2.2. Områdessammanslutning.....	25
4.3. DELTAGANDE FÖR OCH AV MEDBORGARNA.....	26
4.3.1. Collaborative- och participatory governance.....	26
4.3.2. Deltagandeprocesser som sker uppifrån.....	27
4.3.3. Deltagandeprocesser som sker underifrån	30
4.3.4. Samskapande innovation	31
5. REFERENSPROJEKT	34

5.1. SOMMARTORG SEVED	34
5.2. ÎLE DE NANTES	35
5.3. NGBG	36
5.4. WOOLER OCH GLENDALE-DALEN.....	37
6. RESULTAT - HYLLIEVÅNGSPARKEN.....	39
6.1. FÖRSLAGET	39
6.2. PARKENS FRAMTIDA UTVECKLING	41
6.3. INVOLVERING AV MEDBORGARE	42
6.4. PARKFÖRVALTNING	44
6.5. SAMVERKAN I PARKEN	45
7. DISKUSSION.....	47
7.1. HUR KAN INVOLVERING AV MEDBORGARNA I UTVECKLINGEN AV URBANA GRÖNOMRÅDEN FRÄMJA PLATSANKNYTNING?	47
7.2. HUR KAN MALMÖ STAD UPPNÅ VÄLFUNGERANDE, LÅNGSIKTIG BRUKARMEDVERKAN I UTVECKLINGEN AV STADENS GRÖNOMRÅDEN?	50
7.2.1. Övergripande diskussion om Hyllievångsparken	50
7.2.2. Analys av deltagandet kopplat till teoretisk utgångspunkt	55
7.2.3. Rättviseperspektiv	58
7.3. AVSLUTANDE DISKUSSION	60
8. SLUTSATS.....	63
REFERENSLISTA	64
FIGURFÖRTECKNING.....	70
BILDFÖRTECKNING	71

1. Inledning

I detta avsnitt beskriver vi vår ingång till arbetet samt den kunskapslucka som vi identifierat. Dessutom ges en bakgrund till Hyllie och Hyllievångsparken.

1.1. Tema

Vår ingång till detta arbete har varit ett intresse för de funktioner som parker fyller i staden. Bland annat dess fysiska funktion i stadsbilden som ett grönområde för rekreation samt dess fysiska och psykiska påverkan på människans välmående. Vi tycker även det är intressant att se parken som ett offentligt rum i staden och hur offentliga rum kan göras till attraktiva platser. Arbetet växte fram till att handla om hur deltagandeprocesser kan bidra till platsanknytning, gemenskap och känsla av sammanhang. Mer specifikt kommer detta examensarbete att handla om deltagande och platsanknytning i Hyllievångsparken, en park som håller på att anläggas i stadsdelen Hyllie i Malmö.

1.2. Problemformulering

Kommuner kritiseras emellanåt för att vara tungrodda, byråkratiska och stelbenta, med ett behov att bli mer flexibla, samverkande och innovativa (Fred, 2019). Det finns inte ett facit på hur dessa problem ska bemötas inom samhällsplanering då kontexten för planering varierar beroende på situationens unika förutsättningar. Jørgensen och Tietjen (2016) beskriver hur samhällsplanering i sin naturliga form är ett så kallat *wicked problem*. Författarna menar att problem inom samhällsplanering inte är identiska och varierar från situation till situation, av den anledningen går samhällsplanering in under definitionen av wicked problems. En lösning på en plats i samhället kommer inte att gå att applicera rakt av på en annan plats, då den har andra förutsättningar.

Det har testats flera arbetsmetoder inom offentlig sektor, oavsett om metoden har lyckats eller inte har de alla haft en sak gemensamt; de har alla skett i en projektform

(Fred, 2019). Projekt kan ses som mer byråkratiska eller som mer flexibla beroende på vem som frågas. Ett karaktärsdrag för projekt är att de är tidsbegränsade. Det är därför viktigt vad organisationen tar med sig från projektet in i organisationen. Det finns en risk med projektformen, att det efter projektets slut har varit så distanserat från organisationen att organisationen inte drar nytta av projektets lärdomar (Fred, 2019).

Hyllievångsparken är en park som byggs i stadsdelen Hyllie i Malmö, en annars förhållandevis tät och hårdgjord stadsmiljö. Parken utvecklas inom ramen för projektformen med ambitioner av att skapa ett urbant grönområde (UG) med olika miljöer (Malmö stad, u.å.b). I planerna läggs även ett visst fokus på pedagogiska moment, där medborgarna ges möjligheten att medverka (Malmö stad, u.å.b). Hyllievångsparken anläggs etapp efter etapp och förväntas vara klar 2029 där Malmö stad har en garantiskötsel på 7 år för att säkerställa att de gröna och blå miljöerna ges chans att utvecklas (Malmö stad, u.å.b). Den längre garantiskötseln (vilken normalt är cirka 3 år) hänger ihop med Hyllievångsparkens ledord; ”Framtidens park är aldrig färdig”. Detta är en god ambition, men nästa fråga blir: Hur ska parken fortsätta utvecklas efter garantitiden på 7 år och av vem? En annan intressant aspekt med det innovativa arbetet Malmö stad bedriver i parken är på vilket sätt organisationen drar lärdomar från det för att i framtida utvecklingsarbeten dra nytta av dessa.

En utmaning som Hyllievångsparken står inför är att människor inte har minnen till den, till skillnad från redan etablerade parker som människor värderar högt utifrån de minnen som finns kopplade till dem. ”Without memory nothing has significance, nothing has meaning, nothing has value” (Rypkema, 2006; 37). Positiva minnen till platsen kan etableras genom en god platsanknytning, men hur skapas en designad plats som människor känner anknytning till? Rivero Moreno (2020) och Hillbur (2010) lyfter att den kommunala planeringen bör bli bättre att ta tillvara på den lokala kunskapen i form av minnen för att skapa platser. En stark platsanknytning är också viktig för platsens attraktivitet och det är därför viktigt att undersöka hur

relationen mellan människa och plats byggs på bästa sätt. Att undersöka hur medborgarna ska involveras före, under och efter det att parken anlagts blir också viktigt för att skapa en tydligare bild över hur framtidens park aldrig ska vara färdig. Sammanfattningsvis är problemet hur medborgare involveras för att skapa platsanknytning till en nyanlagd plats.

1.3. Bakgrund

1.3.1. Hyllie

Hyllie i södra Malmö är en stadsdel som under de senaste två decennierna genomgått en omfattande förvandling. Från att tidigare ha varit jordbruksmark och lågt exploaterat område har det vuxit fram en ny, tät och funktionsblandad stadsmiljö. Planerna för området tog fart i samband med att Öresundsbron och Citytunneln skulle byggas. Malmö stad (u.å.a) beskriver hur Hyllie ska binda ihop staden med den skånska slätten och har som ambition att det ska vara 25 000 invånare bosatta i stadsdelen år 2040. Klimatarbetet är en central del av stadsdelens utveckling, med ambitionen att Hyllie ska vara ”Öresundsregionens klimatsmartaste område”, vilket ska säkerställas med bland annat klimatkontrakt och miljöprogram (Malmö stad, u.å.a). Stadsdelen är multifunktionell med arbetsplatser, bostäder och centrum. Det finns goda kommunikationsmöjligheter både med buss och tåg, då tågstationen ligger i stadsdelens centrum i nära förbindelse till köpcentrumet Emporia och Malmö Arena (SMHI, 2024).

1.3.2. Hyllievångsparken

I Hyllie anläggs nu en ny stadsdelspark för att skapa ett grönområde i Hyllies annars hårdgjorda miljö. Parken, som är lika stor som Malmö Folkets Park, har utvecklats i etapper sedan 2018 och är tänkt att fortsätta växa och förändras över tid (Malmö stad, u.å.c; SMHI, 2024). Malmö stad anordnade 2018 en arkitekttävling för utformningen av parken, en tävling som arkitektkontoret Nyréns arkitekter vann, det vinnande bidraget har ledorden "Framtidens park är aldrig färdig". Det vinnande förslaget har sedan drivits vidare av landskapsarkitekter på Plot Studio som tidigare

arbetat på förslaget för Nyréns arkitekter. Idén med det vinnande förslaget var att parken inte bara ska vara en park att promenera i, det ska gå att delta i parkens utveckling (Malmö stad, u.å.c). Parken utformas enligt figur 1 och arbetet med parken sker i etapper enligt figur 2, där den norra delen är den del som färdigställts först med bland annat äppelträd från Lockarp och det är här de pedagogiska elementen i parken finns. Ytterligare en etapp tillkommer i parkens östra delar.

Parken har utvecklats i dialog med femtio medborgare som bor och verkar i närområdet, där de fick medverka under de tidiga skedena av planeringen. En temalekplats har även utformats utifrån barns önskemål. Malmö stad (u.å.c) menar att det även fortsättningsvis kommer att finnas möjligheter att påverka parkens utformning. Det framgår däremot inte hur möjligheten att påverka ska gå till.

Grunderna är färdigställda i hela parken, såsom gångstråk, dagvattenhantering och elektricitet, vilket gör att det går att röra sig runt hela parken trots att den inte är fullt anlagd. Temalekplatsen, ”Den hemliga staden” färdigställdes 2023 och utformades bland annat utifrån önskemål från barn på Hyllievångsskolan, utifrån en workshop hösten 2021 (Plot Studio, u.å.a).

Figur 1. Illustration av Hyllievångsparken. (Malmö stad, u.å.d;2)

Figur 2. Etappindelning av genomförande. (Malmö stad, u.å.d;3)

1.4. Syfte

Syftet har varit att undersöka hur involvering av medborgarna i utvecklingen av urbana grönområden påverkar människors platsanknytning. Syftet har även varit att undersöka hur en kommun kan få deltagandeprocesser att fungera över tid, trots att kommuner ofta arbetar i tidsbegränsade projekt.

1.4.1. Frågeställningar

1. Hur kan involvering av medborgarna i utvecklingen av urbana grönområden främja platsanknytning?
2. Hur kan Malmö stad uppnå välfungerande, långsiktig brukarmedverkan i utvecklingen av stadens grönområden?

1.5. Arbetets disposition

I kapitel tre framställs de teorier som vi har använt oss av för att analysera den insamlade empirin om Hyllievångsparken. Teorierna behandlar social rättvisa, deltagandeprocesser samt tidsperspektiv inom planering. I kapitel fyra framställs litteratur med tre olika underrubriker som belyser tre olika huvudämnen. Det första huvudämnet behandlar urbana parker och människans kontakt till naturliga miljöer. Andra huvudämnet behandlar olika dimensioner av platsanknytning samt områdesammanslutning och gemenskap. Huvudämne tre utforskar olika typer av deltagande, dels de som sker på kommunalt initiativ, dels de som sker underifrån från medborgarna. Därefter framställs fyra referensprojekt som det går att dra lärdomar från, både positiva och negativa.

Under kapitel sex framställs de resultat som vi har fått fram under insamling av empiri kopplat till Hyllievångsparken. I diskussionen (kapitel 7) vävs teori, litteratur och resultat samman med syftet att besvara forskningsfrågorna och fylla kunskapsluckan som vi har identifierat i problemformuleringen. Slutligen kommer arbetets frågeställningar att besvaras i kapitel 8: Slutsatsen.

2. Metod

Vi har genomfört litteraturstudier, dokumentanalyser, platsbesök och intervjuer. Platsbesöken, dokumentanalysen och intervjuerna har varit kopplade till studien om Hyllievångsparken medan litteraturstudien har varit tänkt att bidra till en generell kunskapsöversikt i ämnet. I vår metoddiskussion beskriver vi brister med vårt metodval.

2.1. Litteraturstudie

Vi har genomfört en litteraturstudie för att skapa ett analytiskt ramverk och en kunskapsöversikt inom ämnet. Litteraturstudien var även till för att samla in tidigare forskning som har använts genomgående i arbetet. Syftet har varit att samla in data från olika källor för att gemensamt bygga en helhetsbild av det aktuella kunskapsläget (Grønmo, 2019).

Vi har haft en bred ingång när det gäller vilken litteratur som förväntas vara lämplig för studien där avgränsning och analys av litteraturens relevans har gjorts efter en första inläsning. Genom att kontinuerligt se över vilka texter som har varit relevanta så har vi både smalat av och identifierat de texter som är mest användbara inom ramen för studien (Grønmo, 2019). Vid genomförande av litteraturanalys är det viktigt att källorna kan kontrolleras och tolkas av utomstående (Grønmo, 2019). Vi har därför valt att använda källor som är tillgängliga antingen elektroniskt och/eller väl etablerad litteratur som är tillgängliga.

Vi har framförallt sökt litteratur i databaser som finns på bibliotekens hemsidor, på SLU och Malmö universitet. Likaså har vi fysiskt letat litteratur på biblioteken, framförallt på hyllor som rör samhällsplanering. Grønmo (2019) menar att snöbollsmetoden sätts i rullning likt en snöboll när en nyckelaktör har identifierats som sedan hjälper forskaren att identifiera andra aktörer, gruppen växer såldes kontinuerligt större utifrån en nyckelaktör. Vi har använt oss av en snöbollsmetod

vid urval, referenslistor i relevant litteratur har legat till grund för ett vidare urval av intressant litteratur. En intressant artikel kan således ha inneburit att vi har hittat fler artiklar inom relevant ämnesområde. Utöver snöbollsmetoden har vi använt nyckelord som kan återfinnas i uppsatsen exempelvis *urban green space*, *nature contact*, *platsanknytning*, *minnen*, *citizen participation*, *medborgardialog*, *place och space*.

2.2. Dokumentanalys

Vi har tagit del av interna dokument om Hyllievångsparken från Malmö stad och har fört en kontinuerlig dialog med kommunen om dess arbete. Tabell 1 återger de interna dokument som vi har tagit del av samt om de har använts eller inte i resultatet. Det sista dokument som nämns i tabellen är också ett internt dokument men handlar om sommartorget på Sevedsplan vilket är ett av våra referensprojekt.

Det är en ganska stor bredd på dokumentens innehåll, allt från dokumentation om processen och dokumentation från workshops till skötselplaner, målbilder med mera för parken. Även om vi har läst samtliga dokument så har urval av relevans gjorts utifrån innehållet. Detta eftersom denna studie framförallt rör platsanknytning och deltagandeprocesser och det är således det som har varit intressant för oss.

Tabell 1. Interna dokument.

Namn på dokumentet	Har dokumentet använts i resultat?	Referens i texten
Vinnande förslag	Ja	(Plot Studio, u.å.b)
Gestaltningssprogram	Ja	(Plot Studio, 2019)
Beskrivning av Hyllievångsparkens projekt	Ja	(Malmö stad, u.å.d)
Målbildsplan	Ja	(Plot Studio & Ekologigruppen, 2023)

Skötselplan Etapp 4	Nej	
Översikt över genomförande	Nej	
Intern sammanställning om Hyllievångsparken	Nej	
Beslut att Hyllievångsparken för närvarande inte kan vara en besöksanläggning	Nej	
Dokumentation WS1	Ja	(Malmö stad, 2017b)
Dokumentation WS2	Ja	(Malmö stad, 2017a)
Dokumentation WS3	Ja	(Malmö stad, 2018)
Resultat från processledning för att etablera en odlingsförening	Ja	(Odlingsnätverket Seved, 2021)
Utvärdering Sommartorg 2023 (Seved)	Ja	(Malmö stad, 2023)

2.3. Platsbesök

Platsbesöken har dels givit oss en ökad förståelse av Hyllievångsparken och dels använts för att vi bättre ska orientera oss på platsen och inom ämnet. Därtill har platsbesöken utgjort ett underlag för insamling av data. Att genomföra platsobservation i stadsrummet är ett sätt att samla in kvalitativ data, vi har framförallt undersökt de fysiska aspekterna av parken och således inte hur människor använder den (Grønmo, 2019). Underlaget som har samlats in har varit för begränsat för att dra slutsatser kopplat till frågeställningarna men har använts för att sätta in övriga kunskapsunderlag i en kontext. Viss fotografering har genomförts i parken för att kunna jämföra en förändring över tid samt för att utgöra underlag till analys. Fotografierna används i resultat som ett komplement till

informationen som återfunnits i dokumentanalyser, som ett sätt att validera det som står i dokumenten eller hitta element i parken som vi inte har kunnat läsa oss till.

Tabell 2. Genomförande av platsbesök

Datum	Veckodag	Tid	Väder
2025-02-10	Måndag	ca 12:00-13:00	Blåsig och mulet
2025-03-06	Torsdag	ca 10:30-11:30	Sol
2025-04-04	Fredag	ca 10:00-10:30	Sol

2.4. Intervjustudie

Intervjuer med Malmö stad har genomförts för att öka förståelsen kring processer angående medborgardeltagande och utvecklingen av Hyllievångsparken. Vid den första intervjun med Landskapsarkitekt 1 var det medborgardialog och hur involvering av medborgare görs i staden generellt som stod i fokus. Under intervjun med Landskapsarkitekt 2 var det arbetet med Hyllievångsparken som var det centrala, för att skapa en bild av hur arbetet gått till. Vidare har en intervju genomförts med den ideella föreningen Norra Grängesbergsgatan (NGBG) som är en del av Malmö stad. Syftet med denna intervju var att undersöka hur föreningar kan bidra till att skapa en lokal gemenskap och hur det kan göras på bästa sätt. Respondenterna är anonyma, det var vår ingång till intervjuerna och har inte skett på deras begäran. Samtliga intervjuer har genomförts fysiskt. Under samtliga intervjuer har vi genomfört ljudinspelning med respondenternas samtycke. Hallin och Helin (2018) menar att det finns en risk i att spela in intervjuerna eftersom det kan hämma det öppna samtalet. Vi har ändå för avsikt att spela in för att i efterhand kunna analysera samtalet, för att underlätta tolkning av vad som sägs i efterhand. Vi har använt AI som stöd för att transkribera intervjuerna.

Tabell 3. Intervjuer

Yrkesroll	Organisation	Plats	Datum för intervju	Längd på intervju (ca)
Landskapsarkitekt 1	Malmö stad	Fastighets- och gatukontoret	2025-03-06	1 timme och 10 minuter
Landskapsarkitekt 2	Malmö stad	Fastighets- och gatukontoret	2025-03-24	40 minuter
Facilitator	Malmö stad	NGBG	2025-04-02	1 timme och 5 minuter

Vi har genomfört en *tolkande intervjustudie* med syftet att förstå intervjupersonens arbetsuppgifter och vad hen anser gör skillnad i det vardagliga arbetet (Hallin & Helin, 2018). Den tolkande intervjustudien tar en hermeneutisk utgångspunkt vilket innebär att våra upplevelser påverkar vår syn på verkligheten. Författarna beskriver att det kan innebära att det finns flera sanningar på samma fråga i och med att det finns en subjektivitet både hos intervjupersonerna och oss som forskare. Intervjustudien bör ses som ett tillfälle där kunskap skapas, således är det en dialogisk samskapande process (Hallin & Helin, 2018).

Hallin och Helin (2018) menar att det i den dialogiska intervjustudien produceras kunskap under dialogen i intervjun. Det är således inte endast en kunskapsöverföring mellan intervjupersonen och forskaren. Vi ser värdet av att ny kunskap kan skapas under intervjuerna och kommer därför att använda en kombination av tolkande och dialogisk intervjustudie. Gemensamt för både den dialogiska och den tolkande intervjustudien är en öppen utgångspunkt, med frågor som är breda i syftet att öppna upp för samtal.

Bryman et al. (2022) delar upp kvalitativa studier i två underkategorier, ostrukturerade och semistrukturerade intervjuer. I semistrukturerade intervjuer (vilka används i detta arbete) ska intervjuer föras likt en konversation mellan

intervjupersonen och forskaren. Det som gör intervjun till semistrukturerad är att forskaren har en intervjuguide som följs. Intervjuguiden fungerar mer som en vägledare genom intervjun, intervjupersonen får trots guiden ett relativt stort utrymme för svar (Bryman, 2016). Det är enligt Bryman et al. (2022) viktigt i intervjuer att anpassa frågorna till intervjupersonens kunskapsnivå, för att på så vis få så bra svar- och flyt som möjligt. Författarna menar även att i semistrukturerade intervjuer är det viktigt med öppna frågor för att intervjupersonen ska kunna ge utvecklade svar.

2.5. Metoddiskussion

Med syftet att svara på våra frågeställningar har vi, som nämnt under kapitel 2, använt oss av intervjuer som en metod för att skapa en djupare förståelse av problemet. Tanken var från början att dels hålla intervjuer med anställda på Malmö stad, vilket vi gjort, och dels med de medborgare som deltog i Hyllievångsparkens workshops. Detta ville vi göra eftersom vi dels skulle kunna få viktig information kring hur arbetet med dessa tillfällen gått till och dessutom hur medborgarna upplevde att de kunde vara med och påverka. Detta för att sedan undersöka hur medborgarnas platsanknytning förändrats, känner de en större anknytning till parken efter att de deltagit eller inte? På grund av att kommunen inte får lov att dela med sig av personuppgifter för de personer som deltog, kunde vi inte kontakta dem. Detta är en förbättringspotential som hade gynnat arbetet, men där vi istället får utgå från vad anställda på kommunen och litteraturen säger kring medborgardeltagande i utveckling av UG. Eftersom det är ett kommunalt projekt finns det en risk att processerna framställs av Malmö stad på ett sätt som gynnar kommunen. Utifrån vad vi kommer fram till i studien kan vi inte dra slutsatser kring om workshop har kommunicerats från kommunens sida som ett tillfälle för medborgare att påverka. Vi vet inte heller om medborgarna som deltagit i de olika processerna känner att deras önskingar har besvarats eller om de känner en större anknytning till Hyllievångsparken till följd av sitt deltagande.

3. Teoretiska utgångspunkter

Syftet med teorierna är att de ska vara underlag för analys av Malmö stads arbete i Hyllievångsparken. En viss bredd i teorier har varit ambitionen för att ge en bredare analys med flera infallsvinklar.

3.1. Den rättvisa staden

Henri Lefebvre (1996) diskuterar människors rätt att forma sina städer, att människor ska ha inflytande över den urbana miljö de lever och verkar i. Lefebvre (1996) menar i *The right to the city* att staden inte endast ska ses som en plats för boende och arbete, staden ska ses som dynamiska rum där människor har rätt att delta och påverka. Författaren menar att "vanliga" människor inte har möjlighet att påverka sin urbana närmiljö då det är företag och politiker som påverkar stadsutvecklingen. En följd av att företag är med och påverkar samhällsutvecklingen blir enligt författaren att stadsutvecklingen blir kommersiell. Lefebvre (1996) kritiserar hur kapitalismen omvandlar städer till marknader, där privata investeringar och kommersiella intressen styr. Den kapitalistiska urbaniseringen skapar inte bara fysiska miljöer utan också sociala och ekonomiska relationer som gynnar vissa grupper (som företag eller markägare) på bekostnad av andra (som arbetarklass eller marginaliserade grupper). Författaren ser detta som en fränkoppling av invånarna från deras egen stad, där offentliga utrymmen och sociala relationer kommersialiseras. Lefebvre (1996) betraktar staden som ett resultat av sociala processer, och menar att stadens form inte bara ska definieras av marknadens krafter utan också av de behov och önskemål som invånarna själva har. Staden ska inte vara en vara att konsumera utan en gemenskap att skapa tillsammans.

Fainstein (2010) menar att en rättvis stad kräver ett genuint deltagande, men varnar för att deltagandeprocesser ofta blir symboliska snarare än verkligt inflytelserika. Vad som, enligt författaren, avgör hur mycket inflytande allmänheten har är

maktbalansen mellan medborgare, planerare och privata aktörer. Fainstein riktar (likt Lefebvre) i *The Just City* (2010) kritik mot en marknadsdriven stadsutveckling då den bidrar till en social ojämlikhet. Vidare menar Fainstein (2010) att den kommunikativa planeringen som bygger på dialog och samarbete inte alltid leder till en rättvis utveckling, även detta är kopplat till maktförhållandena mellan de olika parterna. Generellt menar Fainstein (2010) att dagens planeringsmodeller inte tar hänsyn till den sociala hållbarheten på samma sätt som den ekonomiska eller ekologiska hållbarheten. Rättvisa ska enligt författaren vara ett uttryckligt mål för stadsplaneringen, det ska inte ske som en sidoeffekt av ekonomisk tillväxt.

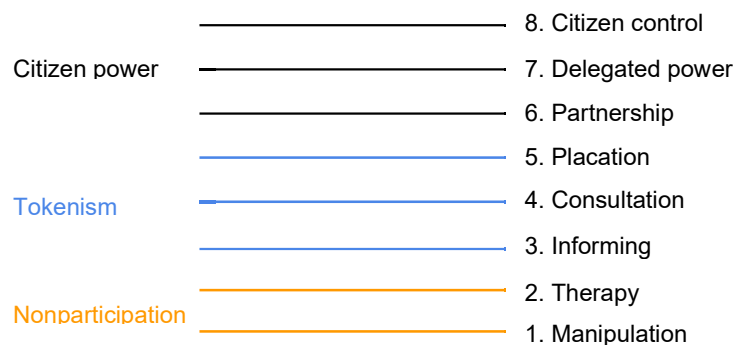
Deboulet och Lipietz (2024) diskuterar hur samproduktion kan användas som en strategi inom stadsplanering för att skapa en ökad rättvisa och mer inkluderande städer. Författarna presenterar en teori om samverkan där staten och civilsamhället samarbetar för att producera tjänster och resurser. Samverkan, menar författarna, kan vara ett svar på de begränsningar som finns i traditionella, ofta marknadsdrivna planeringsprocesser, däribland i kontexter präglade av socioekonomisk ojämlikhet. Artikeln tar upp en potentiell problematik med samverkan mellan stat och civilsamhälle, där maktobalanser mellan de båda parterna riskerar att leda till att vissa röster blir marginaliserade i planeringsprocessen. Teorierna från 3.1: Den rättvisa staden, kommer användas i syftet att analysera hur deltagandeprocessen i Hyllievångsparken sett ut ur ett rättviseperspektiv.

3.2. Bredd av medborgardeltagande

Teorierna i följande avsnitt syftar till att analysera olika typer av deltagande i Hyllievångsparken. Sherry R. Arnstein tog på 1960-talet fram en teori (Arnsteins deltagandestegen) som syftar till att skapa förståelse kring vilken grad som medborgare har möjlighet att påverka beslutsfattning (Arnstein, 1969). Stegen togs fram i USA utifrån en kontext där medborgare hade en låg möjlighet att delta (Fors et al., 2020). Stegen belyser den debatt som har förts om ämnet och huruvida

medborgardialog endast används som ett verktyg för att rättfärdiga projekt eller som en process för att ge medborgarna chans att påverka beslutsfattning.

Arnstein's (1969) *Ladder of Citizen participation* (se figur 3) är uppbyggd som en stege där de åtta olika trappstegen utgör olika grader av medborgarinvolvering. Ett är den lägsta nivån och åtta högsta. Stegen är vidare indelade i tre undergrupper, där stegen inom undergruppen kännetecknas av en viss grad av icke-inflytande eller inflytande (Arnstein, 1969). Trappsteg ett och två ingår i en grupp som betecknas som ett icke-deltagande (nonparticipation). Tre, fyra och fem ingår i den grupp som betecknas som symboliskt deltagande (tokenism). Sex, sju och åtta tillhör den grupp som har störst möjlighet att påverka beslutsfattning (degrees of citizen power).

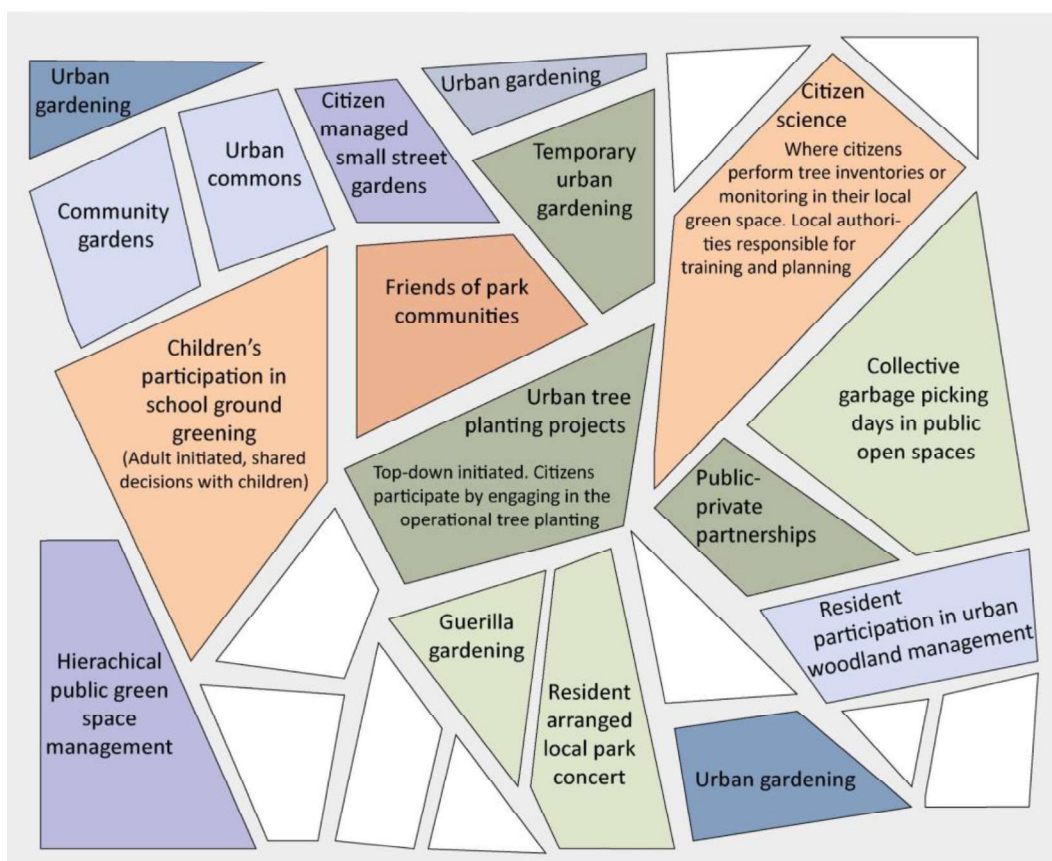
Figur 3. *Ladder of Citizen participation*. (Arnstein, 1969;217).

Det finns en viss kritik mot stegen och dess utformning, däribland framstår det enligt Collins och Ison (2009) som att staten motverkar medborgarnas möjligheter att nå de högre graderna på stegen. Alltså att deltagande framställs som en kamp mellan medborgarna och staten. En annan kritik som också lyfts är att det framstår som eftersträvanvärt att nå citizen control, när det i själva verket finns flera situationer då det inte är önskvärt att nå denna nivå (Collins & Ison, 2009). Att se deltagande som linjär process menar Collins och Ison (2009) innebär att man inte engagerar medborgarna utifrån vad de efterfrågar. Att toppen av stegen ses som det bästa är problematiskt eftersom man på så sätt inte ser till den bredd av deltagandeprocesser som kan vara applicerbara utifrån olika kontexter (Fors et al., 2020). Det viktiga behöver inte vara hur och i vilken grad det finns möjlighet att delta utan vilka som kan delta (Fors et al., 2020).

A key challenge is to match the type of participation to the objectives and users' desire to be involved, avoiding unconscious symbolic box-ticking on participation or imposition of the highest (empowering) level of involvement if participants do not want this. (Fors et al., 2020;119).

Deltagandeprocesserna bör sträva efter att nå en bredd på de som deltar snarare än att se det som att deltagande sker i nivåer. Det traditionella nivåperspektivet på deltagande som Arnstein (1969) presenterar går ej att applicera på ett helt projekt, olika aktörer kan, vill eller behöver delta olika mycket (Fors et al., 2020). De långsiktiga deltagandeprocesserna behöver inte vara det som eftersträvas, korta processer kan nå grupper som inte är intresserade av långa processer och de som saknar intresse helt och hållet (Fors et al., 2020). Exempelvis kan korta processer nå barn, en viktig grupp men som kan vara svår att involvera. Både långa och korta processer kan nå ut till olika grupper som av olika anledningar vill delta. Ett sätt för kommuner att arbeta mer situationsanpassat deltagande är med hjälp av *mosaic governance*.

Med *mosaic governance* kan både långsiktiga och kortsiktiga processer samexistera. Mosaic governance innebär att se till kontexten och utefter den väljer relevant metod för deltagande (Fors et al., 2020). I figur 4 återfinns exempel på metoder som kan ske parallellt eller vid olika tillfällen i syfte att fånga upp olika grupper med dels olika tidsperspektiv, dels olika intressen och olika initiativtagare. Figuren visar illustrativt de olika bitar som gemensamt skapar en mosaik eller helhetsbild av deltagande i en tänkt stad (Fors et al., 2020). Det sker således ett kunskapsutbyte mellan aktörer underifrån och uppifrån men deltagandet sker på den enskildes villkor utifrån vad denne efterfrågar (Fors et al., 2020).

Figur 4. Mosaic governance, olika parallella aktiviteter. (Fors et al., 2020;121).

3.3. Tid

En del i detta arbete är att se tid som en del av en plats utveckling, kvalitet och hur den påverkar planeringen. Teorin ger oss perspektiv på hur tid kan definieras och appliceras i utvecklingsarbetet av UG, kopplat till hur tid ges utrymme i planeringen eller inte. Kevin Lynch (1972) ger i *What time is this place?* ett användbart teoretiskt ramverk för att skapa en förståelse för hur det finns olika dimensioner av tid som påverkar bland annat människor och det urbana landskapet, däribland UG. Lynch (1972) skapar ett teoretiskt bidrag till förståelsen av tid som en del av platsens identitet och stadsplaneringens förutsättningar. Författaren visar hur städer har spår av det förflutna och hur dessa spår hjälper människor att förstå och känna anknytning till en plats. Historiska platser, byggnader och berättelser skapar en känsla av kontinuitet och identitet. En stad utan synligt förflutet riskerar att kännas

identitetslös, samtidigt menar Lynch (1972) att det historiska inte får ta en allt för stor plats i planeringen för att lämna utrymme för framtida utveckling.

Lynch (1972) beskriver även individens upplevelse av tid, och hur denna kan kopplas till platsen. Han påvisar hur olika människor, grupper och miljöer har sina egna cykler för förändring, vissa långsamma och andra snabba, och hur skillnaden i förändringstakten kan skapa spänningar i stadsrummet. Exempelvis kan en plats som förändras för snabbt bli oigenkännlig, medan en som aldrig förändras riskerar att kännas irrelevant. Tid, enligt Lynch (1972), är alltså inte bara en fysisk process utan en dimension som kan förstärka eller försvaga platsens identitet och kvalitet.

Johnson och Johnson (2021) introducerar begreppet *coeval rhetorical temporalities* för att visa på hur urban utveckling formas av flera samtidigt pågående tidsupplevelser från både mänskliga och icke-mänskliga aktörer. Författarna diskuterar skillnaden mellan två tidsbegrepp från antik grekisk retorik, *kronos* och *kairos*. I antik grekisk retorik syftar *kronos* på linjär och mätbar tid, det vill säga den objektiva tid som kan schemaläggas och räknas, exempelvis i kalendrar och tidtabeller. *Kairos* handlar om den rätta tidpunkten för handling, påverkad av sin kontext och platsens särskilda förutsättningar. Författarna förklarar att medan *kronos* är kvantitativ och ofta förknippad med effektivitet och planering, är *kairos* kvalitativ och uppmärksammar när det är lämpligt eller meningsfullt att utföra en åtgärd. Genom en fallstudie av trafiken i Tampa, USA, visar författarna hur planeringsprocesser som domineras av linjära och standardiserade tidsperspektiv riskerar att missa ekologiska och sociala värden och förändringar. Planeringen bör i stället, enligt Johnson och Johnson (2021), ha en process som går mer åt kairoisk metodik, där ett större fokus läggs på kvalitet och platsens unika förutsättningar.

4. Tidigare forskning

I följande kapitel beskriver vi litteratur kopplat till UG och platsanknytning. Först går vi igenom social och miljömässig anknytning till miljöer, för att sedan avslutningsvis gå in på deltagande i stadsutveckling utifrån olika perspektiv.

4.1. Människors anknytning till naturliga miljöer

4.1.1. Urbana grönområden

UG är ett samlingsbegrepp för grönytor i staden, begreppet är enligt Lachowycz och Jones (2013) subjektivt, och kan innefatta exempelvis offentligt tillgängliga ytor med vegetation som träd, gräs eller växtlighet. Det finns belägg från studier som pekar på att UG bidrar till bättre psykisk och fysisk hälsa för medborgarna (Kondo et al., 2018; Wolch et al., 2014; Lachowycz & Jones, 2013). Även bevarandet av naturliga miljöer i urban kontext bidrar till att skapa ett meningsfullt liv utöver hälsoaspekterna som beskrevs ovan (Maller et al., 2019). Maller et al. (2019) beskriver även de ekosystemtjänster som UG ger exempelvis resiliens mot skyfall och svalare städer.

De Haas et al. (2021) samt Wolch et al. (2014) menar samtidigt att UG kan innebära en ojämlikhet i städer, däribland har stadens utsatta grupper en sämre tillgång till grönområden. Parker kan även leda till gentrifiering, eftersom fastighetspriserna går upp där parker finns eller tillkommer i närmiljön (De Haas et al., 2021; Wolch et al., 2014). Wolch et al. (2014) beskriver det paradoxala med UG, där det å ena sidan behövs fler UG för att stärka folkhälsan och stadens ekosystem. Å andra sidan utifrån ett rättviseperspektiv där de mest utsatta grupperna inte får ta del av parkernas fördelar eftersom UG tenderar att vara färre i dessa områden (Wolch et al., 2014).

4.1.2. Platsanknytning med naturliga miljöer

Schultz (2002) menar att vi människor är en del av naturen, trots detta menar författaren att vi människor distanserar oss från den. Enligt Kesebir och Kesebir (2017) anses människans kontakt med naturen allmänt vara i avtagande, även om empiriska bevis är bristfälliga. Människor har nu fler möjligheter till att spendera mer tid inomhus på grund av exempelvis TV:n (Kesebir & Kesebir, 2017). Martin et al. (2020) menar tvärt emot Kesebir och Kesebir (2017) att TV:s inträde i samhället har ökat möjligheterna för människor att skapa naturkontakt. Martin et al. (2020) kallar denna typ av naturkontakt för indirekt kontakt med naturen, att höra eller se naturen via TV skapar en ökad naturkontakt enligt studien.

Martin et al. (2020) menar att en distinktion bör göras mellan begreppen *nature contact* (naturkontakt) och *nature connectedness* men menar också att ett samspel däremellan kan ske. Naturkontakt innebär mänskliga interaktioner med naturliga miljöer, denna interaktion kan ske spontant (grönska där man bor), vara avsiktligt (exempelvis rekreation) eller ske digitalt (exempelvis tv program om naturen) (Martin et al., 2020). *Nature connectedness*, menar Martin et al. (2020), innebär människans upplevda relation med naturen vilket utifrån studier kan stärkas av mer naturkontakt. "Connectedness refers to the extent to which an individual includes nature within his/her cognitive representation of self." (Schultz, 2002; 67). Schultz (2002) begrepp *connectedness*, *caring* och *commitment* för modellen *inclusion with nature* är beroende av- och bygger på varandra. Schultz (2002) menar att man inte är villig att skydda naturen om man inte bryr sig om den och man bryr sig inte om naturen om man inte har en god relation med den. Schultz (2002) utesluter samtidigt inte att en person som känner distans till naturen kan skydda den, men då gör individen det med motiveringen att det gynnar den enskilde.

Beery et al. (2023) lyfter ett antal dimensioner inom kopplingen mellan människa och natur. Författarna menar att människor har kopplats bort från de kognitiva och emotionella dimensionerna till naturen. Den kognitiva fränkopplingen från naturen

sker som en följd av en ökad ekologisk okunskap. Den emotionella frånkopplingen förklarar författarna sker på grund av *solastalgi*, en term som skulle kunna beskrivas som en ekologisk hemlängtan eller sorg över förändrad hembygd. Det innebär att det sker en emotionell frånkoppling på grund av att personen upplever att miljön de lever i har förändrats signifikant.

Chawala (2020) liksom Barrable et al. (2024) drar en tydlig koppling mellan naturkontakt i barndomen och större engagemang för naturen och klimatet i vuxen ålder. I en urban kontext är det dock svårt för barn att få en relation med naturen. Det beror bland annat på att parker och trädgårdar i staden förvaltas av kommunen och barnen får således inte en känsla av att de tar hand om naturliga miljöer (Chawala, 2020). UG är en plats och bör ses som en del av människors vardag, även som en del att bygga gemenskap. "Around the world, more and more people are living in urban areas, which are becoming more densely developed, eroding opportunities for people to experience nature and feel kinship with the larger community of life." (Chawala, 2020; 620). I takt med en ökad urbanisering får UG en allt viktigare funktion för att bygga en relation mellan människa och naturliga miljöer samt mellan människa och människa. Urbana parker bör inte ses som en synonymt till natur, parker är den plats i städer där människor får en viss kontakt med naturen, ofta erbjuder parker en bred variation av naturliga miljöer (Melon et al., 2024). Melon et al. (2024) efterfrågar mer UG i planeringen eftersom det enligt deras studie var något 30-60% av invånarna efterfrågar (av de som deltog i studien).

Det finns en potentiell problematik med UG som en offentlig plats, då den antingen är väldigt populär eller impopulär, det är svårt att nå en balans (Jacobs, 2000). Parken är utöver att vara en park också en plats i det offentliga rummet, en fråga som bör ställas är hur man skapar platsanknytning. Lieberg (2010) menar att den sociala friktionen är viktigt i det offentliga rummet, möten mellan människor och individuella olikheter skapar förutsättningar för våra sinnen att arbeta. Ett problem är att ett fåtal experter, med distans från medborgarna, traditionellt sett har haft ett stort inflytande över hur stadsplaneringen (Lieberg, 2010; Löw, 2015). En kritik

som Jane Jacobs riktade mot planeringssystemet redan på 1960-talet (Jacobs, 2000). Lieberg (2010) efterfrågar platser som öppnar upp för ett kreativt tolkande, där medborgarna har varit med och skapat platserna.

4.2. Platser för möten

4.2.1. Platsanknytning

Begreppen *space* (utrymme) och *place* (plats) förekommer frekvent i litteraturen, ofta kopplat till hur meningsfulla platser skapas (Dovey, 2016; Gehl, 2006). Meningsfulla platser som människor uppskattar är också platser som de känner anknytning till (Dovey, 2016). Cresswell (2014) lyfter begreppen utrymme och plats, där utrymme är utgångspunkten där man kan skapa en plats. Plats ses som ett meningsfullt utrymme och utrymme som en plats utan mening (Cresswell, 2014). Det finns flera aspekter för att skapa en plats där både utformning av den fysiska miljön och våra relationer till den byggda miljön spelar roll (Lynch, 1964; Dovey, 2016; Gehl, 2006; Rypkema, 2006). Jan Gehls bok *Livet mellem husene* (Life Between Buildings) utforskar den mänskliga skalan i staden och vad som gör att platser uppskattas av människor (Gehl, 2006). ”People are attracted to people” (Gehl, 2006;23) är ett citat som väl beskriver en dimension. Gehl (2006) beskriver att det är viktigt att stadsrummet är på en skala där vi kan använda våra sinnen, framförallt synen och hörseln. Det öppnar upp för spontana möten, exempelvis grannar emellan vilket i förlängningen kan skapa vänskap, sammanhållning och levande städer (Gehl, 2006).

Dovey (2016) och Lynch (1964) lyfter hur vi skapar en bild av staden utifrån hur vi uppfattar den. Lynch (1964) skriver om den byggda miljön och hur den leder till bilder, föreställningar och associationer av staden. En kombination av flera faktorer leder till hur människor faktiskt upplever staden: ”Nothing is experienced by itself, but always in relation to its surroundings, the sequences of events leading up to it, the memory of past experiences.” (Lynch, 1964;1). På ett liknande sätt beskriver Hillbur (2010) komplexiteten av hur vi uppfattar staden, hur de olika rummen,

exempelvis mentala och fysiska samspelar och förändras över tid för att skapa en berättelse om staden.

Rypkema (2006) menar att minnen är det mest betydelsefulla för att skapa mening och värde, utan personliga minnen är det inte mycket som är meningsfullt för oss: "Historic buildings are the physical manifestation of memory—it is memory that makes places significant." (Rypkema, 2006; 37). Hayden (1995) menar att minnet är levande och ständigt drar paralleller mellan olika rum och aktiviteter både i byggda och naturliga miljöer. Både individuella och kollektiva minnen kan bidra till platsanknytning eller ett sammanhang. Kollektiva minnen avser gemensamma minnen, exempelvis för en social grupp, familj, stad, nation med flera. De individuella minnena kan ha en större koppling till vardagslivet och kan således vara mer applicerbara på en lokal platsanknytning. Nyström och Tonell (2012) lyfter att ett större intresse för vardagsliv bör finnas hos planerarna i samrådsprocesser. På ett liknande sätt lyfter Hayden (1995) vikten av att hjälpa medborgarna att fundera över offentliga platser: "It is the key to the power of historic places to help citizens define their public pasts: places trigger memories for insiders, who have shared a common past, and at the same time places often can represent shared pasts to outsiders who might be interested in knowing about them in the present." (Hayden, 1995;46).

Cornwall (2004) lyfter samtidigt att nyetablerade platser kommer med förväntningar och föreställningar utifrån som påverkar hur de nya platserna formas och upplevs. Det kan således finnas en problematik i att nya platser har en avsaknad av etablerade minnen. Rivero Moreno (2020) beskriver vidare att staden ständigt förändras, både våra minnen och erfarenheter av platser samt den fysiska miljön. Det finns således utrymme för planeringen att använda minnen som en kontinuerlig resurs för att förstå medborgarnas åsikter om en plats. Minnen bör även ses som en tillgänglig och hållbar resurs som bör användas i planering av platser (Rivero Moreno, 2020). Likaså lyfter Hillbur (2010) den kraft som finns i berättelser och den ständiga produktion av kunskap som skapas på lokal nivå. Det finns en

subjektivitet i kopplingen till staden, som en konsekvens av våra minnen och anknytning till den (Lynch, 1964).

Hillbur (2010) delar in staden i fyra olika rum; det *fysiska*, *mentala* (sociala), *juridiska* samt det *narrantolska* rummet. Det fjärde rummet (narrantolska), även berättelsens rum, används för att analysera stadens övriga rum. De tre andra rummen beskrivs enligt följande; 1) Fysiska rummet, det fysiska i staden och stadens gränser, 2) det mentala rummet innefattar bland annat upplevelser och kollektiva berättelser, 3) det juridiska rummet belyser vem som har tillgång till rummet och makt över det (Hillbur, 2010; 69). De fyra rummen samspelar för att skapa en berättelse om staden, en berättelse som förändras över tid. Berättelsen om staden bör vara en central del av planeringsprocesser och planeringen bör således förändras precis som staden gör. Det finns inte en sanning i stadsplanering, fysiska rummet såväl som det mentala rummet kan vara ömsesidigt viktiga (Hillbur, 2010). Samhällsplanering handlar om en förhandling, det är därför av intresse för planerare att få en bred representation av verkligheten i berättelser (Hillbur, 2010). Svårigheterna med representativitet lyfts av Cornwall (2004), där makt och tillgång till staden varierar. Att skapa en positiv helhetsbild av staden för alla dess invånare är svårt, kanske till och med omöjligt men det belyser värdet av en inkluderande medborgardialog med en bred representativitet.

4.2.2. Områdessammanslutning

Castell (2010) beskriver *togetherness* (områdessammanslutning) som kan bidra till ökad gemenskap, grannsamverkan och känsla av sammanhang. Castell (2010) lyfter vikten av att grannarna gör något tillsammans vilket innebär att en gemenskap skapas. Glans och Månsson (2022) menar att då boende i ett område upplever att de kan påverka området ökar deras anknytning. Genom att medborgare i ett bostadsområde får möjligheten att vara med och utveckla områdets framtid finns det även utrymme för medborgarna att bygga en gemenskap. Glans och Månsson (2022) beskriver hur boende kan "återta bostadsområdet" genom att exempelvis ta bort klotter, hålla det rent och vistas utomhus i ökad utsträckning. Detta leder i sin

tur till ökad sammanslutning grannar emellan och minskad risk för kriminalitet. Exempel på aktiviteter som kan leda till en ökad sammanslutning är trädgårdsodling eller andra gemensamma aktiviteter. Betydelsen av möten mellan människor för en ökad sammanhållning är något som även Gehl (2006) lyfter.

Granovetter (1973) beskriver eventuella svårigheter för samhällsplanerare att se de processer som sker i interaktionen mellan boende i områden. Författaren menar att det finns flera studier om vad som sker på makronivå och mikronivå i områden vid specifika åtgärder, men att det är svårt att fånga upp de mer informella interaktionerna och processerna som följer med dem. Granovetter (1973) diskuterar att det ofta undgår oss hur dessa informella interaktioner formar ett områdes dynamik. För att bygga en lokal gemenskap (på mikronivå) krävs det en tillgång på offentliga platser (Madanipour, 2004). Nyström och Tonell (2012) menar att det krävs en ökad lyhördhet och flexibilitet i planeringen för att möta invånarnas behov och utveckla planerares förståelse för människors levnadsvillkor. Madanipour (2004) menar även att områden på en lokal nivå bör försöka spegla en mindre version av staden för att bygga gemenskap.

4.3. Deltagande för och av medborgarna

4.3.1. Collaborative- och participatory governance

Governance innebär förvaltningen av det allmänna genom styrning, bland annat genom planering och policy (Healey, 2006). Inom governance finns det flera strömningar beroende på vad det är som ska styras. *Collaborative governance* och *participatory governance* kan ses som mer specifika klassificeringar av begreppet governance. Båda tar avstamp i att involvera medborgarna i deltagande av governance. Collaborative governance används som en motvikt till traditionell planering, som karaktäriserades av att experterna planerar utifrån vad de upplever är den allmänna efterfrågan (Batory & Svensson, 2019). Voets et al. (2021) menar att collaborative governance syfte är att skapa värde för allmänheten genom att icke-statliga och icke-marknadsmässiga aktörer gemensamt tar fram policyer.

Collaborative governance kan ses som en motvikt till New Public Management som i motsats till collaborative governance, står för ett system som genomsyras av marknadsprinciper (Voets et al., 2021). Batory och Svensson (2019) menar att collaborative governance är svårt att definiera och riskerar därför att bli ett värdeord, om inte ramarna till varför begreppet används är tydligt.

Participatory governance innebär att statliga aktörer bjuder in medborgarna vid flera tillfällen där de får möjlighet att göra sin röst hörd och rösta på förslag (Wampler & McNulty, 2011). Till skillnad från collaborative governance har staten fortfarande en central funktion inom participatory governance. Författarna drar kopplingar till den deliberativa demokratin. Den deliberativa demokratin tar avstamp i samtal och diskussion mellan medborgarna och staten som jämlikar, som grund för att fatta beslut om det gemensamma (Roth & Premfors, 2004). Mer om det deliberativa förhållningssättet kommer att lyftas i 4.3.4.

4.3.2. Deltagandeprocesser som sker uppifrån

Historiskt har planerare antagit att människor mer eller mindre har samma behov och viljor. Planerare utgick från standardiserade behov och ville endast veta hur många människor som skulle bo eller vistas i ett område, hur stora familjerna som skulle bo där var, hur många skolor som behövdes och så vidare (Healey, 2006). Planeringen av urbana grönytor har historiskt sett följt samma mönster som planeringen av bostadsområden, där det historiskt var vanligt att planerare på kommunen genomförde planer på egen hand. Det har tack vare en ökad governance blivit vanligt med ökad medborgardeltaktighet i processen för framtagande av urbana grönytor, däremot lever deltagandeprocesser sällan upp till sin fulla potential. Deltagande organiseras ofta utan att klargöra hur deltagarnas bidrag kommer att användas i planeringsprocessen. Det är upp till den enskilde tjänstepersonen att bestämma hur deltagandet ska utformas (Molin et al., 2016). Det finns idag inbyggda funktioner i planeringssystemet som gör att människor kan göra sina röster hörd, exempelvis samråd. Likaså är allmänna val ett tillfälle då medborgare kan välja politiker som företrädar dem.

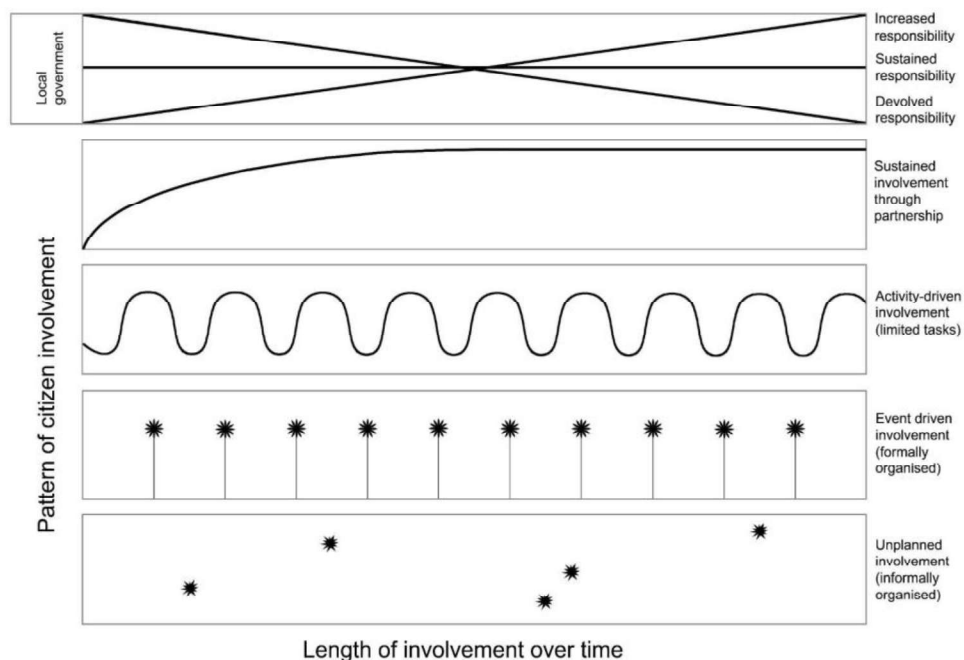
Cornwall (2004;76) särskiljer på popular spaces och invited spaces, popular spaces är platser som människor möts tillsammans med likasinnade, medan invited spaces är platser som bjuder in till möten oavsett bakomliggande intressen. Utmaningen som författaren belyser är hur man involverar medborgarna för att skapa invited spaces. För att engagera människor behöver planerarna utlova en förändring, så medborgarna hittar en anledning för att göra sin röst hörd (Cornwall, 2004). Deltagarna måste även vara fria att själva utforma debatten för att kunna uttrycka sig utifrån egna upplevelser, de ska även vara välinformerade över sina rättigheter och om ämnet som de ska diskutera (Cornwall, 2004).

Sveriges kommuner och regioner (SKR) beskriver medborgardialog som ett sätt att stärka det demokratiska styret (SKR, 2019). SKR (2019) beskriver tydlighet som ett nyckelbegrepp, kommunen måste vara tydliga mot medborgarna vad de kan förvänta sig av sitt deltagande och vilka mål kommunen har med medborgardialogen. Cornwall (2004) beskriver att planerare i planeringsprocesser ofta vill använda ord såsom demokratiskt deltagande och medborgarinvolvering men att de sällan diskuterar representation och makt. Det kan vidare vara svårt att involvera medborgare när kommunen anordnar informations- och samrådsträffar. Nyström och Tonell (2012) menar att kommuner inte passivt bör vänta sig att medborgarna involverar sig, de måste aktivt arbeta för att involvera dem. Politiker och planerare går miste om kunskap och erfarenheter när de inte lyckas involvera medborgarna, framförallt kopplat till vardagslivets verklighet (Nyström & Tonell, 2012).

En risk med medborgardialog är att det kan skapa en dialogtrötthet, någonting som skapas till följd av att medborgare inte ser värdet i deras deltagande (Esteves et al., 2012). En problematik även Boverket (2021) lyfter då de menar att det är viktigt med en tydlighet från kommunen avseende förväntningar för att inte intresset eller förtroendet ska urholkas för att delta i framtida medborgardeltagarprocesser. Det är

viktigt för medborgarna att känna att det finns en reell möjlighet att påverka, annars riskerar det att leda till en dialogtrötthet.

Deltagandeprocesser ser ofta annorlunda ut i jämförelse med den hierarkiska modellen som det traditionella planeringssystemet följer idag. Medborgardeltagande följer inte alltid ett givet mönster där det bland annat beror på säsong och tillgängliga resurser (Molin et al., 2016). Modellen i figur 5 beskriver dynamiken för olika former av deltagandeprocesser, hur medborgare involveras i olika former. De olika formerna av involvering skapar tillfällen då medborgarna kan dela med sig av sin kunskap.

Figur 5. Patterns of citizen involvement. (Molin et al., 2016;4).

Det är enligt Molin et al. (2016) även viktigt för kommuner att förstå sig på medborgardeltagandets dynamik för att veta i vilka moment medborgarinvolvering är som mest gynnsamt. Ett exempel på ett sådant tillfälle är då kommunen har svårt att aktivera icke-kommunala aktörer, att involvera medborgarna skapar möjlighet för kommunen att nå ut till dessa aktörer. Att dra nytta av medborgarnas kunskap

om deras område och sedan kunna vidareutveckla området blir möjligt först när parterna inom processen (medborgare och myndigheter) förstår varandras dynamik och förutsättningar. Det är enligt författarna viktigt att ingen av parterna "tvingas" in i den andras förutsättningar, att det skapas en gemensam bild av hur arbetsprocessen ska gå till och hur området ska utvecklas. De olika formerna möjliggör även att platser skapas över tid utifrån medborgarnas kunskap (Molin et al., 2016).

4.3.3. Deltagandeprocesser som sker underifrån

Löw (2015) menar att planeringen i allmänhet har förlorat sin legitimitet när den har utgått efter planerarnas syn på en allmän efterfrågan utan att se till mångfalden i samhället. Författaren menar samtidigt att det sker en skiftning i takt med att offentlig verksamhet alltmer väljer att involvera medborgarna. Det finns samtidigt personer, som underifrån, engagerar sig för att ta hand om det allmänna, vilket kan beskrivas under begreppet *commoning*. Commoning innebär ett gemensamt ansvarstagande/vårdande av gemensamma resurser såsom platser, kunskap, sociala- samt kulturella värden (Hojer Bruun, 2015). Commoning bör ses som ett uttryck för ansvarstagande och samarbete kring de gemensamma resurserna. Det handlar även om att gemensamt förvalta den kunskap som vi har fått av våra föräldrar, att dela ligger i vår natur som människor (Thackara, 2017). Thackara (2017) menar att värdet av commoning snarare är processen än resultatet som det leder fram till. Författaren menar att samtal om det gemensamma, även om de medverkande har olika utgångspunkt, leder till en ökad samhörighet och gemenskap mellan de inblandade.

Commoning sker genom gemensamma medborgarinitiativ som sker utanför marknaden och staten (Huron, 2015). Dessa premisser har inneburit att commons har blivit avtagande, även om det finns initiativ för att återta och återskapa urban commons (Huron, 2015). Å ena sidan finns det en problematik med commons att de kan vara exkluderande, å andra sidan menar Huron (2015) att exkluderingen är en del av commoning, det vill säga den sociala process som uppstår när gruppen bildas.

Den sociala processen lyfter både Thackara (2017) och Huron (2015) som något positivt för gemenskap vilket därav kan vara ett värde värna om.

Likt en commoningprocess finns det även gräsrotsrörelser. Begreppen är snarlika och syftar båda på att utveckling sker underifrån. Gräsrotsrörelserna öppnar upp för nya möjligheter till innovation i det offentliga rummet och sker ofta inom ramen för social och ekologisk hållbar utveckling (Smith et al., 2016). ”The framing of grassroots innovation variously emphasizes its potential in ingenuity, empowerment or transformation.” (Smith et al., 2016.; 197). Författarna menar att gräsrotsrörelserna ofta sker av aktivister på lokal nivå för att skapa lösningar på lokala problem. Gräsrotternas mål och tillvägagångssätt diskuteras inom gruppen och kan förändras över tid, det är således en flexibel gruppering som förändras utifrån de lokala förutsättningarna (Smith et al., 2016).

4.3.4. Samskapande innovation

Molin et al. (2016) belyser även en långsiktighet genom att skapa aktivering med hjälp av medborgardeltagande på olika sätt. Genom att kombinera de olika typerna av involvering skapas flertalet aktiviteter över tid som förhoppningsvis når ut till en bredare grupp. Att involvera medborgarna på sikt bidrar även att de delar med sig av kunskap som växer fram över tid. Långsiktigt deltagande bygger ofta på nyckelpersoner som avgör dess framgång (Fors et al., 2020).

Ett mer deliberativt förhållningssätt kopplat till deltagande, där medborgare kontinuerligt bjuds in för att delge sina åsikter och diskutera samhällsfrågor som ett komplement till det traditionella planeringssystemet (Roth & Premfors, 2004). Samtal och diskussion är centralt, där offentliga arenor används för att diskutera förslag och olika åsikter i syfte att uppnå det allmännas bästa (SOU 2000;1). De formella arenorna, där deltagare exempelvis får kallelse till möte, tenderar att resultera i korta diskussioner (Theodorsson, 2004). Theodorsson (2004) lyfter vikten av informella arenor som möjliggörare för djupare diskussioner men att de samtidigt är väldigt beroende av individerna som deltar. Det finns samtidigt

begränsningar i ett deliberativt förhållningssätt exempelvis att mer avvikande åsikter osynliggörs eller blir motarbetade (Theodorsson, 2004).

Det måste finnas en öppenhet och vilja hos planerare att involvera för att innovation med flera aktörer ska bli verklighet (Torfing, 2018). Författaren lyfter betydelsen av en ledare som också fungerar som en möjliggörare, en typ av gränsgångare som driver innovationen framåt. Ernits (2018) beskriver gränsgångaren i *Omgiven av gränsgångare - Framväxten av nya samverkansroller i offentlig sektor*, texten utgår från ett mer traditionellt planeringssystem där medborgaren ses som kund, men rollerna som beskrivs är dock applicerbara på gränsöverskridande arbete mellan flera aktörer. Författaren lyfter nätverksbyggaren som en roll vars innehavare är en person som skapar gemenskap, sammanhållning och mening mellan organisationer, individer och olika experter vilket bland annat kan öppna upp för fler perspektiv i organisationen. Koordinatören är en annan roll som författaren lyfter vars syfte är att organisera och koordinera olika delar av en organisation. De olika rollerna som gränsgångaren kan besitta möjliggör mer effektivt förvaltningsöverskridande arbete och motverkar således stuprörseffekter. Gränsgångaren som roll skulle även kunna vara en person som arbetar mellan kommuner och andra aktörer.

Innovation inom organisationer i kombination med medborgarnas expertis kan leda till något som Torfing (2018) beskriver som *collaborative innovation*. En parallell dras mellan deliberativt förhållningssätt och collaborative innovation; arenor och diskussion fungerar som möjliggörare för att medborgarna ska göra sin röst hörd (Torfing, 2018). Healey (2006) menar att befintligt samarbete genom bland annat deltagandeprocesser är en fasad och att beslutsfattningen fortfarande följer en traditionell planeringsnorm eftersom det finns en ovillighet att lyssna på andra aktörers krav. Lyckade samarbeten genom deltagande har dock potentialen att nå mer kreativa lösningar som även är baserade på bredare kunskap och som når en högre legitimitet eftersom besluten inte endast fattas av experter (Healey, 2006). Torfing (2018) lyfter en roll likt gränsgångare som fungerar som en möjliggörare i gränslandet mellan kommun och medborgare. Experterna måste våga aktivt

engagera medborgarna och inte utgå från att de deltar på egna initiativ (Nyström & Tonell, 2012).

Levitt och March (1988) lyfter begreppet "Learning by doing" vilket innebär att medarbetare och organisationer utvecklas av både positiva och negativa erfarenheter. Kontinuerliga deltagandeprocesser, även om de är tidskrävande, skulle innebära nya erfarenheter. Detta bidrar dels till att ny kunskap stannar inom organisationen, dels främjar det innovation inom organisationen (Levitt & March, 1988). Organisationen utvecklar även spetskompetens inom organisationen vilket på sikt leder till mer effektfulla processer. Genom att involvera medborgarna i utformning av policy stärks även legitimiteten för dess genomförande (Healey, 2006).

5. Referensprojekt

Referensprojekten ger exempel på där aktörer har använt en metodik som frångår en traditionell arbetsmetod med syftet att skapa platser som är attraktiva och aktiverade för medborgarna på sikt. Delar av detta kapitel bygger på intervjuer med personer i referensprojekten, vilket framgår av anvisning till personen.

5.1. Sommartorg Seved

Sommartorget i Seved är ett projekt som initierades som Malmös första sommartorg av Malmö stad, 2022. Tanken var att aktiviteterna på torget skulle skapas av medborgarna för medborgarna, med vissa ramar av Malmö stad för att väcka engagemanget. Vid start sattes en almanacka upp med vissa förutbestämda datum av Malmö stad, sedan var tanken att medborgare själva skulle fylla i almanackan (Malmö stad, 2023). Malmö stad hade en budget avsatt för projektet som kunde fördelas på de olika initiativtagarna. Bland annat har sommartorget inneburit ett antal aktiviteter för att skapa en gemenskap för de boende i området. Kulturella aktiviteter som dans, konst, musik samt målning av bänkar har varit delar av projektet (Landskapsarkitekt 1).

Malmö stads utvärdering av sommartorget på Sevedsplan visar på att detta projekt bland annat har resulterat i en ökad gemenskap, trygghet och en stolthet över torget (Malmö stad, 2023). Den ökade tryggheten är enligt utvärderingen främst kopplad till att antalet personer som rör sig på platsen har ökat, vilket har lett till att personer i större utsträckning är villiga att gå ut fler timmar per dygn. Från och med sommaren 2025 är inte Malmö stad i huvudsak drivande i projektet, men projektet kommer att leva vidare tack vare en del av de aktörer som varit inblandade tidigare. I fallet för Seveds sommartorg fanns det ingen brist på engagemang utan snarare brist på pengar (Landskapsarkitekt 1).

5.2. Île de Nantes

I *Île de Nantes 2000–2010: a method for the meantime?* (Dahl och Diedrich, 2016) analyserar och diskuterar författarna stadsomvandlingen av ön Île de Nantes i Nantes, Frankrike, mellan år 2000 och 2010. Stadsomvandlingen på ön använde sig av en planguide istället för en traditionell masterplan eftersom platsen var en dynamisk plats med mycket rörelse, någonting som planeraren bakom stadsomvandlingen menade att en masterplan inte kunde bemöta. För denna stadsomvandling krävdes det en mer flexibel och kontinuerlig plan. Författarna menar att det finns risker i att arbeta på ett traditionellt sätt, ett traditionellt arbetssätt riskerar missa platsens befintliga kvaliteter.

Dahl och Diedrich (2016) ger ett exempel på en tydlig skillnad mellan den mer traditionella strategin för stadsomvandlingar under 1990-talet och det förhållningssätt som användes vid Île de Nantes. Under 1990-talet dominerades stadsomvandlingsprojekt ofta av starka visuella symboler, där en ikonisk byggnad stod i centrum för utvecklingen och signalerade en ny identitet för platsen. I Nantes valde man istället att utgå från platsens egna kvaliteter och befintliga strukturer, snarare än att introducera ett nytt landmärke. Den urbana utvecklingen styrdes inte av en fast vision eller ett slutmål, utan betraktades som en öppen och föränderlig process där riktningen kunde justeras över tid i takt med att nya insikter uppstod. Författarna betonar vikten av att utvecklingsprocessen tillåts vara upprepande och situationsanpassad, något som möjliggjordes genom användningen av en planguide i stället för en traditionell masterplan. Planguiden fungerade som ett verktyg som kunde ge en övergripande struktur, utan att låsa fast platsens framtid. På så sätt kunde den rumsliga och sociala utvecklingen följa platsens föränderliga förutsättningar och behov.

I projekt som Île de Nantes är det enligt Dahl och Diedrich (2016) centralt att uppmärksamma att människor har olika relationer till platsen. Dessa relationer, ofta rotade i minnen och vardagliga erfarenheter, förändras över tid och behöver inte

nödvändigtvis kopplas till det industriella arvet som funnits där. Samtidigt är det värdefullt att vissa fysiska spår från det förflutna bevaras, inte för att platsen ska bli ett museum, utan för att historien ska kunna leva vidare i nya former. I Nantes valde man därför att behålla element som gamla kranar och lagerbyggnader, men att ge dem nya funktioner och betydelser i det samtida stadslivet. Genom planguidens flexibla ramverk kunde dessa strukturer integreras i utvecklingen på ett sätt som tillåter kontinuitet i platsens identitet utan att förhindra förändring. Det handlar om att bejaka platsens förflutna samtidigt som dess framtid formas tillsammans med dem som lever och verkar där.

Strategin gjorde det möjligt att arbeta med platsen istället för mot den, och att skapa en stadsomvandling som var förankrad i verkligheten snarare än i en förutbestämd slutprodukt. Planguiden var tänkt att vara ett kontinuerligt och dynamiskt dokument som uppdateras allt eftersom med hjälp av återkommande platsanalyser. Tack vare flexibiliteten i planguiden gick det också att testa idéer utan att de nödvändigtvis behövde bli permanenta (Dahl och Diedrich, 2016).

5.3. NGBG

Norra Grängesbergsgatan (NGBG) är en förening som finansieras av Malmö stad och har anställda som arbetar på plats. Föreningen har nått framgångar i området dels med anordnandet av en årlig gatufestival dels med samverkan och minskad kriminalitet i området (Facilitator). NGBG:s ändamål enligt dess stadgar, antagna 2021-03-28, är:

NGBG ska verka för en inkluderande hållbar stadsutveckling och ge alternativa kulturlivet i Malmö en röst och en plattform, bland annat genom att tillsammans med verksamheterna längs gatan utveckla och främja samarbeten inom musik, konst, scenkonst och andra kulturyttringar. NGBG ska vara en plats där en ung kultur och näring kan utvecklas och stimuleras. Även ligga i framkant när det

gäller lokal hållbar näring, såsom tillverkning, service, återbruk, handel, mat och dryck. (NGBG, 2021;1).

Facilitatorn som jobbar på NGBG menar att nyckeln till NGBG:s framgång är att fråga, lyssna och försöka skapa möjligheter för alla att kunna delta. Det är för NGBG viktigt att alla förslag läses och får återkoppling oavsett om det ska genomföras eller ej, för att på så vis behålla tilliten och skapa relationer. Likaså arbetar de ”baklänges”, det vill säga försöker ha så få mål som möjligt men genomför insatser som når goda resultat (Facilitator). NGBG utför sitt arbete utifrån de pengar som föreningen blir tilldelad av Malmö stad. Budgeten och tilltron till medarbetarna på plats möjliggör projektets genomförbarhet samtidigt som en begränsad budget innebär vissa begränsningar. Facilitatorn berättar exempelvis att ansökningar till festivalen öppnade i januari 2025 och stängde i mars samma år och hänvisar till att de på grund av den begränsade budgeten inte har möjlighet att ta emot fler ansökningar.

5.4. Wooler och Glendale-dalen

Wooler är det största samhället som ligger i Glendale-dalen i England. Ett område som har sett en nedåtgående trend och som har förlorat väsentlig samhällsservice (Healey, 2022). Invånarna som bor i dalen har dock en fortsatt positiv syn på sin ort och känner inte sig fränkopplade från övriga samhället. Wooler och Glendale som referensprojekt är på en mycket större skala än vad Hyllievångsparken, en avgränsad plats i en stad är. Det är däremot intressant att titta på de effekter som ett projekt som etablerades av lokala myndigheter kan få på sikt för ett samhälle. Gemenskap var nyckeln till att Wooler fortsatt är attraktivt, vilket har byggts på lokala initiativ (Healey, 2022).

Healey (2022) menar att plats och platsanknytning är väsentligt för människors välmående, i Glendale har flera olika nätverk varit centrala för att bygga gemenskap mellan människorna i området. Glendale Gateway Trust (GGT) är en välgörenhetsorganisation som får offentlig finansiering, den etablerades av lokala

myndigheter 1996 och Patsy Healey (författaren) var ordförande i 2012-2015 (Healey, 2022). GGT var till en början ett lokalt nätverk som byggde gemenskap men har växt till att arbeta med sociala bostäder, stadsförnyelse, arbetsförmedling med mera, välgörenheten äger även butiker och hostel i Wooler (Healey, 2022). Det har även skapat intresse på orter i Glendale att etablera föreningar som arbetar med unga och äldre. Detta har inneburit att människor aktivt väljer att flytta till Glendale trots de utmaningar som tillbakadragandet av statlig service innebär.

De olika initiativen har olika fokusområden men bidrar gemensamt till skapandet av olika platser. Likaså värdet av möten mellan människor där de har fått chans att uttrycka sig för att skapa och lyfta lokal kunskap, framförallt om vardagslivet och den lokala omgivningen (Healey, 2022). Genom att ta hand om gemensamma platser och identifiera gemensamma drag i berättelser och minnen skapas även ett place-community, en känsla av vårt samhälle och vår plats (Healey, 2022). Genom att skapa öppna arenor för sociala möten går det att skapa lokala platser som har mening för invånarna, Healey (2022) menar att det är de starka aktörernas (politiker, större markägare, näringsliv och kyrkan) uppgift att skapa förutsättningarna för dessa arenorna.

6. Resultat - Hyllievångsparken

I kapitlet presenteras resultatet av vår intervjustudie och dokumentanalys. Det är framförallt ett resultat som bygger på intervjuer med landskapsarkitekt 1 och landskapsarkitekt 2 samt de dokument vi har kunnat läsa om Hyllievångsparken.

6.1. Förslaget

Det vinnande förslaget för Hyllievångsparken togs fram av Plot Studio och har varit grunden för det fortsatta arbetet med parken. Förslaget är på sätt och vis visionärt med olika element som är nytänkande. Landskapsarkitekt 2 menar att en nytänkande metod ställer en del krav på tjänstepersoner som behöver motivera och förklara det som sker i en högre utsträckning till politiker (Landskapsarkitekt 2). ”Parken som aldrig är färdig”, namnet på förslaget, är ett exempel på en visionär ingång där tanken är att parken ska vara under ständig förändring och utveckling (Malmö stad, u.å.b). Även mål kring aktivering och delaktighet är ambitiösa där; ”Kreativ skötsel, delaktighet och aktiviteter i parken integrerar och involverar Malmöborna från start och över tid” (Plot Studio, 2019;10). Det används även en del värdeord i det vinnande förslaget där parken beskrivs som nav för samverkan och deltagande i Hyllie. ”För att möta Malmös och Hyllies utmaningar utnyttjar parken kraften i ständig förändring. Målet är att sammanfoga, väcka kreativitet och ge rum för myller, mänsklighet och naturfascination. Den dynamiska förändringen öppnar upp för delaktighet och är Hyllies chans att länkas samman med hela Malmö.” (Plot Studio, u.å.b;1).

”Parken som aldrig är färdig” har förändrats över tid. Till en början skulle den etableras i tre etapper men ska numera etableras i sex etapper (se figur 6). Utöver de fem i bilden tillkommer en etapp vid etableringen av Parkhyllan, i parkens östra delar, vilken tillkommer först efter att bebyggelsen är färdig. Delar av utvecklingen i parken har skett utifrån en löpande dialog med medborgare, där exempelvis efterfrågan av hundrastgård har lett till att en har anlagts, någonting som har frångått grundplanerna (Landskapsarkitekt 2). Likaså har temalekplatsen ”Den hemliga staden” utformats utifrån en dialog med barn från Hyllievångsskolans elevråd (Plot Studio, u.å.a). Lekplatsen utgör en stor yta i parken med blandade aktiviteter för barn, likaså är den anpassad för funktionshinder bland annat med gungor för rullstolsburna. Bild 1 visar ingången till parken och i bild 2 syns parken på håll. ”Den hemliga staden” verkar utifrån våra besök i parken vara väldigt uppskattad av både familjer förskolor.

- Etapp 1 – parkens norra del byggs snabbt för att möta ett efterlängtat behov, klar 2021
- Etapp 2. Markarbeten och stigar i hela parken, klar sommaren 2023
- Etapp 3 – Temalekplats, klar vintern 2023
- Etapp 4 – Grön entreprenad med 7 år lång garantitid med möjlighet till delaktighet. Klar 2030
- Etapp 5 – kommande cafébyggnad, ev. klar 2027

Figur 6. Etappindelning av genomförande. (Malmö stad, u.å.d;3)

Bild 1. Ingången till "den hemliga staden". (egen bild)

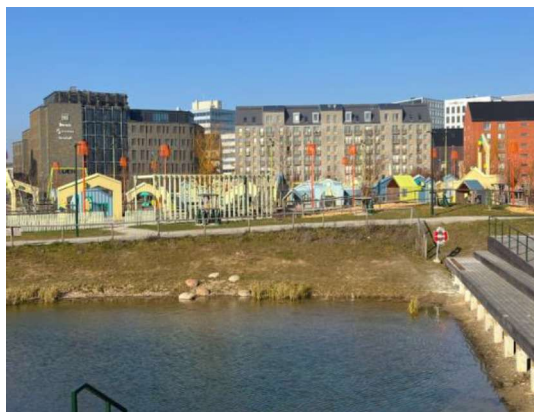

Bild 2. Sikt över "den hemliga staden". (egen bild)

och

6.2. Parkens framtida utveckling

Utifrån intervjun med Landskapsarkitekt 2 är kommunen nöjda med utvecklingen och ser positivt på framtiden, även om det råder viss ovisshet över hur parken ska förvaltas över tid. Organisationen har i dagsläget inte ett svar på hur arbetet ska fortgå på längre sikt; på frågan om de skulle kunna efterlikna Folkets parks förvaltning (som har ett parkkontor) blir det tydligt att de har andra förutsättningar i det långsiktiga arbetet: ”Sen har de ju sin organisation med personal och de har helt andra förutsättningar att jobba.” (Landskapsarkitekt 2). Landskapsarkitekt 2 menar att arbetssättet i Folkets park, med personal som arbetar dagligen i det kontinuerliga arbetet, hade varit applicerbart på Hyllievångsparken. Hen är däremot tveksam till om det hade varit möjligt i samma utsträckning, då organisationen i Folkets park är stor och det krävs en del politiska beslut för att möjliggöra detta i Hyllievångsparken. Likaså råder en viss ovisshet över hur kommunen fortsättningsvis ska skapa ett medborgerligt engagemang för parken på sikt. Det krävs att någon annan inom organisationen tar över på sikt och att arbetet inte kan sluta med den aktuella projektgruppen: ”Vi har haft workshops och vi har gjort aktiviteter och sådär. Men om detta ska bli långsiktighet så måste någon ta över och så får någon försöka driva det uppåt” (Landskapsarkitekt 2). I det vinnande förslaget fanns det ett tydligt fokus på att involvera medborgarna i utformningen av parken även om planerna för den tycks vara färdiga i dess breda drag. ”Idén kring *Framtidens park är aldrig färdig*, tar vid där dialogprocessen slutar och bjuder in till fortsatt deltagande, lockar till engagemang, fascination och nya drömmar kring det goda livet i ständig förändring över tid.” (Plot Studio, 2019;10). Landskapsarkitekt 2 beskriver hur detta projekt frångår det normala arbetssättet, vad gäller bland annat involvering av medborgare och diverse kompetenser:

“Det här har ju verkligen varit det största tillsammans-projektet som jag har jobbat med. Det här är ju ända från Malmöborna med den stora dialogen i början, men också att vi jobbar tillsammans med olika kompetenser som vi inte alltid jobbar med här [på Malmö stad].” (Landskapsarkitekt 2).

6.3. Involvering av medborgare

Utifrån studien har vi identifierat sex tillfällen då medborgarna har varit inbjudna att påverka parkens utformning. Malmö stad genomförde workshops med en fokusgrupp vid tre tillfällen, tre hösten/vintern 2017 och en vintern 2018 (Malmö stad, 2017a; Malmö stad, 2017b; Malmö stad, 2018). Båda tillfällena för workshop 2017 var inledande för att samla in underlag medan workshopen 2018 genomfördes tillsammans med det vinnande förslaget från Plot Studio.

Kommunen har även genomfört dialog med Hyllievångskolan och ungdomar som ska börja på den nya skolan i anslutning till parken. Syftet med att låta ungdomar från den nya skolan delta i dialog har varit för att skapa en aktivitetsyta i parkens sydvästra del. Vidare har barn fått medverka och ge synpunkter på förslaget kring temalekplatser ”den hemliga staden” som beskrevs ovan. Barn har även deltagit när växter har planterats i parken (Landskapsarkitekt 2). Deltagande skötsel har varit en ambition för parken, men där genomförandet till stor del har uteblivit som en följd av att det inte fanns någon tydlig struktur kring hur detta ska ske i praktiken. I projektet ”Ung i sommar” har ungdomar arbetat med skötseln i parken, där de även har fått ta emot synpunkter kring parken från människor som har vistats i den (Malmö stad, u.å.d; Landskapsarkitekt 2).

Malmö stad har därutöver anordnat en vårfest 2024 något som ska upprepas 2025, där medborgare var inbjudna till parken för att delta i byggnation av risgården, ponnyridning samt plantering av växter (Landskapsarkitekt 2; Malmö stad, u.å.d).

Alltså i tävlingsförslaget så är det vissa grejer att man ska få vara med och plantera och man ska bygga och så. Det kan vi ju inte göra varje dag [...]. Har man vårfest och så får man möjlighet att göra det. Så då hade vi en dag i maj förra året [2024] när man fick hjälpa till att plantera blommor här och man fick bygga risgärde här och man fick rida ponny och det var lite sådana saker som hände. (Landskapsarkitekt 2)

Vid vårfesten har dock inga synpunkter samlats in utan har fungerat som ett tillfälle för medborgarna att lära känna parken. I bilderna 3 och 4 kan vi se olika rum i parken, det ena lämpat för odling och det andra för ponnyridning.

Bild 3. Odlingslådor. (egen bild).

Bild 4. Hästhage/ridbana. (egen bild).

Något som syns i bild 4 är en av de skyltar som är utplacerade i parken med olika informativa texter om parken. Bilderna nedan (bild 5) är några exempel på skyltar som bland annat beskriver varför de har lämnat vissa gräsmattor öppna, att det är tillåtet att plocka frukt och att en byggväg är temporär. Skyltarna kan skapa förståelse över den utveckling som sker i parken och vad målet med de olika åtgärderna är.

Bild 5. Skyltar i parken. (egen bild).

6.4. Parkförvaltning

Malmö stad har vid upphandlingen av skötseln till Hyllievångsparken haft en annorlunda ambition än vad som är normalfallet, där det normalt upphandlas till lägsta pris. I Hyllievångsparken var ambitionen från början att upphandla en entreprenör som besitter en högre kunskap för att på bästa möjliga vis låta parken växa fram (Landskapsarkitekt 2). Med högre kompetens menar Landskapsarkitekt 2 en högre kunskap i grönskötseln. Det har dock inte blivit så som ambitionen var från början, bland annat som en följd av en kort tidsplan och ekonomiska aspekter; idag har skötseln upphandlats enligt lägsta tillgängliga pris (Landskapsarkitekt 2).

[...] från början hade vi en vision om att göra en lite speciell upphandling och inte handla upp på lägsta pris som vi brukar göra här. Men. Ja, nu blev det ju

krångligt här, men vi hade ett ombud, det är ombuden som ansvarar för upphandlingarna och det juridiska kring det, som var väldigt på vad gällde det. Och vi hade mycket idéer tillsammans med honom om hur vi skulle kunna få lite extra högre kompetens på trädgård. Alltså de som jobbar i parken och att de kanske skulle kunna ha någon som hade någon sorts kommunikationsansvar och att vi skulle kunna jobba på det. Men sen slutade ett ombud, så fick vi ett annat ombud och då var det helt stopp från deras organisation. Och då var vi tvungna att handla upp på lägsta pris precis som vanligt. (Landskapsarkitekt 2)

6.5. Samverkan i parken

Utifrån de övergripande målen i målbildsplanen för Hyllievångsparken (se figur 7) finns det inget tydligt mål som belyser det aktiva deltagandet som har beskrivits ovan, även om vissa mål är svävande och kan tolkas som att medborgarna och kommunen förvaltar platsen tillsammans (Plot Studio & Ekologigruppen, 2023). Mål två och sju skulle kunna tolkas som den innovativa förvaltning som syftar till att medborgarna är med och skapar parken.

Malmö stad (u.å.d) samt Odlingarnätverket Seved (2021) beskriver även en lyckad process kring etablerandet av en odlingsförening i parken. Odlingarnätverket Seved (2021) såg möjligheter att etablera föreningsliv och skapa kollektiva mötesplatser för nyinflyttade och att det fanns starka relevanta aktörer i närområdet.

Målbild Hyllievångsparken

Den övergripande målbilden för Hyllievångsparken som helhet är:

- En park som bidrar till ett rekordgrönt Hyllie.
- En park med en utformning, förvaltning och organisation som blir känd och omtalad av arkitektkåren och kommuner i hela landet.
- En inkluderande och lekfull park som bidrar till Malmöbornas hälsa och välbefinnande genom att erbjuda aktiviteter för alla.
- En park som erbjuder en mångfald av platser för både möten och ensamma stunder med soliga, skuggiga och vindskyddade lägen.
- En park som lockar besökare från hela Malmö.
- En park som stimulerar människans alla sinnen genom naturupplevelser som humlesurr, prasslande höstlöv, doftande och vacker växtlighet.
- En park som är tillräckligt robust för att kunna utvecklas och förändras över tid tillsammans med Malmöborna.
- En park som bidrar till att klimatsäkra Hyllie som en del av gestaltningen, t ex hantering av dagvatten, skyfall och höga temperaturer.
- En kulturell nod i Parkens hjärta som myllrar av grönska och liv.

Figur 7. Målbild Hyllievångsparken. (Plot Studio & Ekologigruppen, 2023;4).

Hot identifierats, som den då pågående pandemin, en risk för besvikelse samt en risk för att få individer engagerar sig i föreningen (Odlingsnätverket Seved, 2021). Flera möten och workshops genomfördes med resultatet att en odlingsförening etablerades. Odlingsföreningen och Hyllievångskolan bedriver odling i en avgränsad del av parken (se bild 6), etableringen hade en god måluppfyllnad och lyckades hantera de identifierade hoten, att kommunen genomförde en ”kickstart” ses som en god strategi (Odlingsnätverket Seved, 2021).

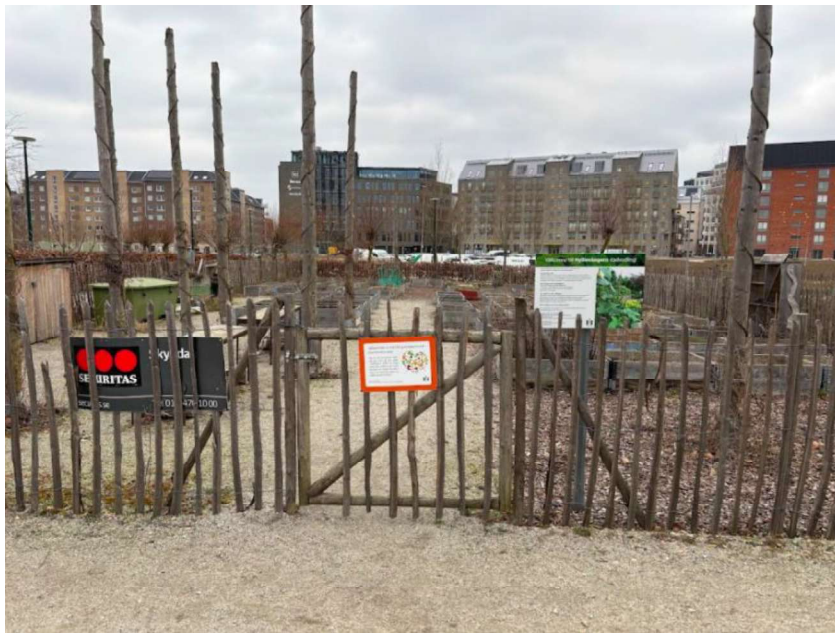

Bild 6. Odlingsföreningens odlingsområde. (egen bild).

7. Diskussion

I diskussionen bemöter vi syftet och frågeställningarna genom att diskutera vårt resultat med litteratur och teorier. I 7.1. kommer framförallt litteraturen att diskuteras och i 7.2. sker en förankring i Hyllievångsparken. Slutligen i 7.3. besvarar vi frågeställningarna utifrån diskussionen i 7.1. och 7.2.

7.1. Hur kan involvering av medborgarna i utvecklingen av urbana grönområden främja platsanknytning?

UG är ett komplext rum i staden. Jacobs (2000) menar att en park ofta är antingen populär eller impopulär, det finns inte något mellanting. Nyttorna på det fysiska och psykiska måendet kopplat till UG är väl belagt men vad kan UG som naturlig miljö innebära för platsanknytning? Enligt Martin et al. (2020) samt Schultz (2002) kan naturkontakt bidra till en relation med naturen. Melon et al. (2024) menar därtill att UG är den plats i städer där människor kan få kontakt med naturliga miljöer. Om de naturliga miljöerna känns viktiga för människor så kan UG i städerna fungera som en attraktiv plats.

Dovey (2016) menar vidare att vi uppskattar platser som vi känner anknytning till och tvärt om. Att dra en koppling mellan UG naturliga kvaliteter samt dess kvaliteter för platsanknytning borde således vara mer centralt i stadsplanering. Likaså kan områdessammanslutning bidra till att UG används som en mötesplats för människor i närområdet, genom att bland annat involvera medborgarna i trädgårdsodlingar skulle spontana möten kunna uppstå. Chawala (2020) och Barrable et al. (2024) menar att naturkontakt i tidig ålder kan bidra till en känsla av relation till naturen i vuxen ålder. Där kan det uppstå problem för UG eftersom de förvaltas av kommunen eller entreprenörer vilket skapar en distans mellan barnet och parken eftersom hen själv inte aktivt kan delta (Chawala, 2020). Commoningprocesser eller gräsrotsrörelser skulle kunna ges utrymme att arbeta med någon typ av aktivering i parkerna eller delta i parkens förvaltning. "In

management and maintenance of green spaces, the potentials of citizens themselves shaping places are still seldom recognized.” (Molin et al., 2016;4). Det skulle även kunna öppna upp för mer kreativt tolkande av platser där medborgarna är med och skapar platsen, något som Lieberg (2010) lyfter som viktigt för platsskapande.

Lieberg (2010) och Gehl (2006) menar att våra sinnen måste få arbeta i det offentliga rummet för att det ska uppstå en friktion som kan ge upphov till sociala möten, att skapa en stad i mänsklig skala. I litteraturen som har framställts ovan finns det underlag för att dra en slutsats om att sociala möten eller känslan av att vi gör något tillsammans närområdet är en faktor som främjar gemenskap, platsanknytning och platsskapande (Castell, 2010; Lieberg, 2010; Gehl, 2006). ”People are attracted to people” (Gehl, 2006;23). Granovetter (1973) beskriver även de informella möten som bidrar till att skapa en dynamik i området men att dessa informella möten kan vara svårt för samhällsplanerare att uppfatta. För att de informella mötena och lokal gemenskap ska uppstå krävs det offentliga platser (Madanipour, 2004). Där UG kan utgöra en plats som är öppen utan krav på konsumtion även om UG kommer med en viss socialt ohållbar problematik om tillgänglighet (Wolch et al., 2014).

Det finns förutfattade meningar om nya platser, vilket Hyllie och Hyllievångsparken är. Cornwall (2004) beskriver att föreställningar och bilden av nya platser ofta kommer utifrån. Denna bild kan vara antingen positiv eller negativ men en utmaning är ändå att människor som ska använda platsen saknar en relation till platsen utifrån egna minnen och upplevelser. Det kan således vara en väldig begränsad grupp som faktiskt har minnen kopplat till vardagslivet i Hyllievångsparken. Minnen av platser beskrivs av Lynch (1964), Rypkema (2006) och Dovey (2016) med flera som en grundläggande uppfattning som spelar stor roll när det gäller hur vi värderar en plats. Lynch (1964) och Hillbur (2010) menar att inget upplevs utifrån en faktor utan utifrån flera bilder som skapar en helhetsbild. Platsanknytning kan bland annat härledas till vår relation till en plats genom

minnen, dess fysiska miljö, sociala möten med mera och förändras över tid utifrån hur dessa faktorer påverkas och förändras.

Hillbur (2010) beskriver samhällsplanering som en förhandling där olika intressen ska tas i beaktning för att skapa en berättelse om staden. Berättelsen om staden beskrivs som ett samspel mellan olika rum fysiska, mentala och juridiska. Det juridiska rummet belyser vem som har tillgänglighet till- och makt att förändra rummet. Ett problem som lyfts kopplat till hur berättelser skapas är frågan om representativitet, tillgång till staden samt vilka som har makt att utforma den, således en fråga om rättvisa (Cornwall, 2004; Hillbur, 2010). De fysiska och mentala rummen är de samma som har beskrivits ovan kopplat till platsanknytning. Om synen på samhällsplanering ses som en förhandling, hur kan man då bjuda in samtliga parter till förhandlingen?

Deltagandeprocesser kan ligga till grund för att människor får vara med och påverka sin omgivning och bygga en relation till den. Deltagande stärker även den demokratiska legitimiteten av projekt (Healey, 2006; SKR, 2019). Deltagandeprocesser skapar därutöver tillfällen då vi kan reflektera över vår omgivning och diskutera den med andra, på så sätt kan vi skapa oss en bild av en plats utifrån egna minnen. Även om medborgarna inte har samma bild av en gemensam plats så kan samtalet bidra till ökad gemenskap och samhörighet (Thackara, 2017).

Olika deltagandeprocesser kan spela roll och öka känslan av sammanhang, det är inte alltid resultatet av processerna som är det avgörande utan processen i sig (Thackara, 2017; Huron, 2015). Det är vidare viktigt att medborgarnas åsikter tas i beaktning, viljan att delta minskar om beslutsfattare tar en annan väg oberoende resultatet av medborgarinvolveringen (Esteves et al., 2012). Nyström och Tonell (2012) lyfter vikten av en större lyhördhet från planerna som bättre utgår från medborgarnas vardagsliv. Ett mer deliberativt förhållningssätt skulle kunna vara fördelaktigt, i syfte att bättre förstå medborgarnas behov och verklighet. Det skulle

ge ett större inflytande till medborgarna i och med att stat och medborgare för dialog som jämlikar snarare än som en toppstyrd process (Roth & Premfors, 2004). Tydlighet är viktigt och att båda parter förstår varandras dynamik och förutsättningar (Molin et al., 2016; SKR, 2019). För att skapa förändring måste kommunen även utlova en förändring eller på annat sätt skapa ett mervärde för medborgare att delta annars kan processen leda till dialogtrötthet (Cornwall, 2004; Esteves et al., 2012; Boverket, 2021).

Vidare bör inte deltagande ses som en linjär process, modellen av Molin et al. (2016) beskriver hur olika mönster av involvering. Likaså kritiserar Collins och Ison (2009) Arnsteins steg utifrån att den ses som en kamp mellan stat och medborgare samt att det högsta steget ses som det eftersträvarsvärda deltagandet. Att kombinera flera deltagandeprocesser för att skapa en helhetsbild och nå ut till en bredare grupp kan således vara eftersträvarsvårt även om det kräver ett längre tidsperspektiv. Med långa tidsperspektiv kan det vara fördelaktigt att det finns någon som innehar rollen som gränsgångare. Denna person kan med fördel vara anställd av kommunen för att koordinera och organisera olika delar av organisationen. Utöver att organisera inom organisationen kan personen även fungera som en länk mellan tjänstepersoner och medborgare. Kontinuerligt deltagande vid långa tidsperspektiv mellan aktörer skulle enligt Levitt och March (1988) leda till att kunskap utvecklas och stannar inom den kommunala organisationen.

7.2. Hur kan Malmö stad uppnå välfungerande, långsiktig brukarmedverkan i utvecklingen av stadens grönområden?

7.2.1. Övergripande diskussion om Hyllievångsparken

Malmö stad har i arbetet med Hyllievångsparken haft ambitionen att förändra arbetssättet för att i högre utsträckning involvera människor i utvecklingsarbetet. I intervjun, med Landskapsarkitekt 2, har det framkommit att ambitionerna att arbeta på ett mer innovativt sätt har haft en del svårigheter. En svårighet har varit att

arbetsmetoden i Hyllievångsparken har varit att få personer utanför den dagliga verksamheten, framförallt politiker, att förstå värdet i arbetsmetoden. Landskapsarkitekt 2 menar att det inte är helt enkelt att motivera varför projektet i Hyllievångsparken är extra viktigt. Att behöva motivera sin arbetsmetod för politiken leder till att organisationen blir mer tungrodd och inte så nytänkande som ambitionen varit. Det hade kunnat vara fördelaktigt med en mer öppen planguide som den i Île de Nantes utan uppsatta mål. Detta eftersom det dels är en mer organisk process som uppstår kring planeringen dels att platsen utvecklas kontinuerligt efter omkringliggande förutsättningar. Planguiden frångår det traditionella planeringssystemet som Lieberg (2010) och Löw (2015) riktar kritik mot, där det mesta är förutbestämt och funktioner planeras efter upplevda behov av planerna. Planguiden skulle resultera i att projektet hade haft mer flytande ramar till en början med en större handlingsfrihet att påverka utformningen under genomförandets gång. Detta kanske är för sent för Hyllievångsparken att implementera, men det skulle ändå kunna vara en lärdom för hur den fortsatta förvaltningen av parken skulle kunna se ut. De mer öppna ramarna skapar en handlingsfrihet som kan ge upphov till att tillvarata platsens kvaliteter och verka för en social hållbarhet. Île de Nantes som projekt upphörde på grund av flexibiliteten som planguiden innebar, de som bestämde efterfrågade en tydligare plan med konkreta mål (Dahl och Diedrich, 2016). Detta är en problematik som inte är främmande för planering i en politiskt styrd organisation.

Medborgarnas deltagande är en central del av parkens mål och visioner (Malmö stad, u.å.c). Trots att medborgarnas deltagande uttalat ska vara en central del av Hyllievångsparkens utveckling finns det inte en tydlig strategi eller plan för hur denna vision ska realiseras på lång sikt. Det har inte skett fler workshops eller samråd utöver de sex som nämndes tidigare, det finns inte heller någon plan för hur en kontinuitet ska nås i medborgardeltagandet i ”parken som aldrig ska bli färdig”. En viss typ av kontinuitet uppnås vid den årliga vårfesten. Deltagande under vårfest har även varit ett tillfälle då medborgarna har fått lära känna parken och bygga en relation till den. Det är även ett tillfälle att lära känna sina grannar och för spontana

sociala möten att uppstå något som är viktigt för gemenskap (Castell, 2010; Gehl, 2006). Det kan vara ett tillfälle då minnen produceras men hur tar man tillvara på denna resurs. Rypkema (2006) och Rivero Moreno (2020) lyfter värdet av minnen som en socialt hållbar resurs för platsanknytning. I parken hade planeringen kunnat vara bättre på att tillvarata den lokala kunskapen som ständigt produceras, som ger unik kunskap om vardagslivets verklighet och hur medborgarna värderar platsen (Rivero Moreno, 2020, Hillbur, 2010; Healey, 2022; Nyström & Tonell, 2012).

För att nå en långsiktighet kan det dock finnas ett behov av att ha en typ av gränsgångare i parken. I intervjun med facilitatorn framkom det att de stora lärdomarna från NGBG dels är en nyfikenhet gentemot medborgarna, dels behovet av en person som är spindeln i nätet. Facilitatorn i NGBG var en framgångsfaktor men det är samtidigt inte individen som avgörande utan rollen den har. Facilitatorn menade att nyckeln var att lyssna på medborgarna och visa att man lyssnar, oavsett vilka förslag som ges ska de försöka att möjliggöras om möjligt. Skulle det inte vara möjligt, så är återkoppling och förklaring viktigt för att bygga förtroende och skapa legitimitet. Facilitatorn menar att aktivt söka upp och samtala med lokala aktörer var också värdefullt och innebar att kontakter knöts som kunde användas i framtiden. Denna typ av nyckelroll är något som i litteraturen exempelvis efterfrågas av Torfing (2018) för att skapa en typ av collaborative innovation. Denna nyckelroll efterfrågas även av Landskapsarkitekt 2, där det krävs att ”någon annan” tar över det kontinuerliga arbetet på sikt. Därtill finns det en önskan att kommunen hade någon form av platsanknuten kontaktperson eller förening i parken som de kunde samarbeta i högre utsträckning med, exempelvis ”parkens vänner” eller liknande.

Rollen skulle kunna finnas i Hyllievångsparken som en roll som aktivt förverkligar policydokumentens ambitioner om delaktighet i skötsel. En person som företräder parken lokalt och som kontinuerligt kan ta till sig medborgarnas åsikter och skapa engagemang, förändring och förvaltning över tid. Enits (2018) beskriver en inlyssnande roll som arbetar i gränslandet för att nå ett effektivt arbete mellan

aktörer. Det behöver samtidigt inte alltid vara det långsiktiga perspektivet som står i centrum, genom att genomföra kortsiktiga insatser finns det möjlighet att nå grupper som annars kanske hade varit svåra att nå ut till (Fors et al., 2020). Mosaic governance belyser hur olika former av deltagande utförda av olika aktörer kan ha ett stort värde för att nå en bredare grupp.

De fyra workshops som har genomförts verkar ha haft en relativt god uppslutning även gruppen var begränsad. Utifrån de interna dokumenten om workshops har mycket av synpunkterna från dem tagits i beaktning, frågan är dock om det är element som kommunen ändå hade implementerat, exempelvis papperskorgar, toaletter, rörligt vatten samt en grön och lummig miljö (Malmö stad, 2017a; Malmö stad, 2017b; Malmö stad, 2018). Även en linbana har tillkommit, något som kanske inte alltid är lika självklart. Det viktiga kan dock vara att medborgarna har fått en känsla av de har haft möjlighet att påverka, oavsett i vilken grad det är sant. Glans och Månsson (2022) menar att anknytningen till ett område ökar om medborgarna känner att de har haft möjlighet att påverka det. I Wooler och Glendale-dalen var berättandet viktigt, genom att de bidrog till att skapa öppna arenor för samtal skapades en känsla av "vårt" samhälle (Healey, 2022).

Det har varit en relativt liten fokusgrupp som har varit involverad i workshops. Det kanske hade varit fördelaktigt om en större grupp involverades och vid flera tillfällen. På så sätt hade fler kunnat känna känslan av att de får vara med och påverka samt skapar det möjlighet för fler att prata med andra boende om sin syn på det gemensamma området (Castell, 2010; Glans & Månsson, 2022). Att ge medborgare möjlighet att fundera över offentliga platser är även viktigt för att reflektera över platser (Hayden, 1995). Även om fler tillfällen hade lett till liknande slutsatser hade det styrkt legitimiteten, att få delta har ett värde i sig (Healey, 2006; Healey, 2022).

På samma sätt som det finns flera olika möjligheter att involvera medborgarna, finns det också olika möjligheter att skapa förankring mellan medborgarna och

parken. Utöver deltagande i olika processer som rör parken kan även en gemenskap och platsanknytning byggas till parken som en naturlig miljö. Där människor genom kontinuerlig naturkontakt känner en anknytning till parkens naturliga miljöer (Schultz, 2002; Martin et al., 2020). I tävlingsförslaget beskrivs hur tanken med att parken bland annat är att väcka ett odlingsintresse.

Men varför odla i en park? Genom att tidigt väcka ett odlingsintresse hos förskoleklasser, får barnen högre kunskap om odling och har lättare att ta till sig kunskaper hemma. Alla har inte tillgång till egen trädgård och då kan denna odlingsyta möjliggöra odling för dem som har eller vill ha gröna fingrar. (Plot Studio, 2019;13).

Om visionen uppnås eller inte är svårt att fastställa men barn ska bland annat ha medverkat när växter planterades i parken, Hyllievångskolan har även egna odlingslotter i odlingsföreningens område (Landskapsarkitekt 2; Odlingsnätverket Seved, 2021). Utifrån litteraturen är det positivt att i tidig ålder involvera barn i UG (Chawla, 2020; Beery et al., 2023). Hade det varit möjligt att involvera fler barn än elevrådet när temalekplatsen utformades? Skulle dialogen kunna ske mer löpande? Naturkontakt behöver inte innebära rekreation, att få kontakt med naturen kan uppnås för en person som vistas i miljöer med naturliga element (Martin et al., 2020). Att leka i en naturlig miljö och bidra till dess utformning kan ha långtgående effekter på barnen. Chawala (2020) beskriver att naturkontakt i tidig ålder kan bidra till att man känner en större kontakt och engagemang för miljön i vuxen ålder. Det finns samtidigt en brist att fysiska förvaltning av UG ofta sker av yrkesarbetare och barn får således inte möjlighet att ta hand om parken i förvaltning (Chawala, 2020).

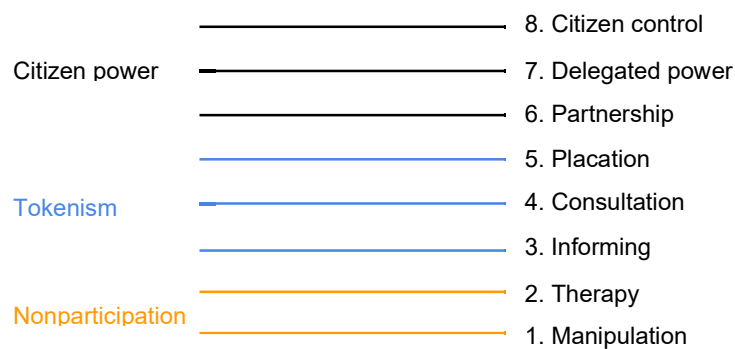
Odlingsföreningen är ett intressant inslag i parken som öppnar upp för skapa en gemenskap. Utifrån dokumenten verkar föreningen fungera men vi reagerade på att föreningens mark i parken känns väldigt stängd, nästan som en kolonilott i parken (se bild 9). Gemenskapen som bildas kan på så sätt begränsas till den aktiva gruppen. Det är dock svårt att dra slutsatser kring detta men det går att argumentera

för att föreningen bidrar till liv i parken, det finns några som har anledning att ta sig dit. I kombination med utmaningar som parken står för i egenskap av att vara en ny plats med avsaknad av minnen är positivt att några skapar anknytning till parken (Rivero Moreno, 2020).

Även om föreningen inte finansieras av Malmö stad har kommunen varit involverade i uppstarten av den. I referensprojekten Wooler och Glendale-dalen, Sommartorg Seved och NGBG skedde en finansiering från kommunalt håll som startade engagemang för fortsatt stadsomvandling. I samtliga fall ledde den kommunala finansieringen till ett bredare engagemang på lokal nivå kring det allmänna, även om engagemanget fanns till en början möjliggjorde finansieringen handling. I Wooler och Glendale-dalen ledde GGT till en lokal stadsomvandling och en starkt gemenskap för medborgarna i Glendale-dalen. Gemenskapen skapades eftersom lokala arenor för möten kunde etableras något som i förlängningen bidrog till en känsla av sammanhang och stärker den sociala hållbarheten (Healey, 2022). Landskapsarkitekt 1 såg sommartorget i Seved som ytterligare ett exempel på där det fanns ett lokalt engagemang men en brist på finansiering för genomförande. Att kommunen är med och ”kickstartar” genom exempelvis ett schema som i Seved skulle också kunna skapa en grund för engagemang i Hyllievångsparken.

7.2.2. Analys av deltagandet kopplat till teoretisk utgångspunkt

Även om det finns en viss kritik mot Arnsteins deltagandestegen, är de åtta stegen (där ett är lägst och åtta högst, [se figur 8]) bra definitioner av olika typer av deltagande.

Figur 8. Ladder of Citizen participation. (Arnstein, 1969;217).

Utifrån de sex deltagandetillfällen som har genomförts, fyra workshops och två övriga tillfällen, menar vi att processen skulle gå in under steget consultation och/eller placation. Consultation är steg fyra på Arnsteins steg och innebär att medborgare får reda på utvecklingen som ska genomföras och har en viss möjlighet att påverka genom att lyfta sina åsikter (Arnstein, 1969). Värdet av deltagande är att påvisa att medborgarna har blivit involverade snarare än att de har möjlighet att påverka, vilket vi till viss del tycker att processerna har inneburit då den inte har skett kontinuerligt i takt med parkens utveckling (Arnstein, 1969). Detta är nödvändigtvis inte visionen för de tjänstepersoner som är involverade i projektet utan ett resultat av den kommunala organisationen. Även delar av steg fem placation kan urskiljas i processen vilket innebär en högre grad av inflytande där en urvalsgrupp har möjlighet att påverka delar av policy men att tjänstepersoner fortsatt väljer ut vad de finner intressant (Arnstein, 1969). Placation bygger dock på ett kontinuerligt deltagande som sker med jämna mellanrum vilket inte är fallet inom ramen för Hyllievångsparken. Det blir också svårt att analysera om processen kring Hyllievångsparken är så inkluderande som den ger sken av? Vet exempelvis medborgarna hur processen fortlöper eller slutar deltagandet med workshopen vintern 2018?

Parkens visioner tyder på att det finns ambition av att nå högre steg på stegen. Plot Studio (u.å.b) skriver följande i detta vinnande bidraget;

Staden visar genom dialogprocessen på höga ambitioner för delaktighet och engagemang. Idén kring Framtidens park är aldrig färdig tar vid där dialogprocessen slutar och bjuder in till fortsatt deltagande, lockar till engagemang, fascination och nya drömmar kring det goda livet i ständig förändring över tid. (Plots Studio, u.å.b;6).

Ambitionen kan ha varit från Malmö stads sida att uppnå placation vilket de till viss del kan ha gjort. Det steg som nog mest passar in på processen i sin helhet är consultation vilket inte är helt ovanligt för kommunala projekt. I och med att ambitionerna var att frångå normala förfaranden så är det lite märkligt att mer möjlighet till att påverka inte har getts. Processen har dock frångått det normala genom att genomföra workshops som metod. Det är fortsatt mycket som verkar vara förutbestämt av experterna vilket inte nödvändigtvis behöver vara en nackdel.

Steg tre, fyra och fem betecknas av Arnstein (1969) som grader av tokenism, ett symboliskt deltagande vilket känns ganska talande för processen i Hyllievångsparken. Steg fyra consultation är det steg som passar bäst in processen, steget företräder ett symboliskt deltagande med en begränsad möjlighet att påverka. Att det finns en möjlighet är dock positivt i sig och kan ligga till grund för att gemenskap skapas kring platsens framtid. Det behöver inte vara något negativt att parken når mellansteg på stegen, Collins och Ison (2009) menar att stegen inte bör ses som en linjär process där citizen control (steg åtta) är det som eftersträvas. Att i olika stadier av projektet uppnå olika trappsteg kan vara positivt för att nå ut till grupper som är intresserade av olika typer av deltagande. Fors et al. (2020) beskriver begreppet mosaic governance där olika former av deltagande kan skapa en helhetsbild.

Mosaic governance hade varit fördelaktigt för involvering i Hyllievångsparken. Det har delvis genomförts genom workshops, planeringstillfällen och vårfest men det finns en utvecklingspotential för att nå en bredare grupp. Fördelen med att arbeta i linje med mosaic governance är att både kortsiktiga och långsiktiga processer kan samexistera och arbetssättet med involvering kan anpassas efter kontextens behov (Fors et al., 2020). Mosaic governance kan med fördel ske både ovanifrån och underifrån för att nå en variation i perspektiv, skala och former av deltagande (Fors et al., 2020). De processer vi lyckats identifiera har skett ovanifrån på initiativ av kommunen. Här skulle med fördel gräsrotsrörelser kunna ges mer plats, Smith et al. (2016) lyfter att gräsrotter kommer med lokala lösningar på lokala problem. Det bygger dock på att en lokal grupp har identifierat ett lokalt problem, något som inte kommunen har rådighet över. Formella och informella arenor för möten skulle kunna vara möjliggörare för djupare diskussioner där medborgarna har möjlighet att diskutera sin närmiljö (Theodorsson, 2004). I referensprojektet Wooler och Glendale-dalen beskrivs hur flera olika föreningar samt GGT gemensamt bidrog skapandet av olika platser genom att involvera olika grupper (Healey, 2022). Healey (2022) beskriver även öppna arenor för samtal är viktigt, något som karaktäristiskt för den deliberativa demokratin (Roth & Premfors, 2004).

7.2.3. Rättviseperspektiv

Ordet rättvisa kan definieras på olika sätt beroende på vem som frågas och beroende på kontexten ordet används i. Henri Lefebvre (1996) argumenterar i *The Right to the City* för att staden inte enbart bör betraktas som en plats för boende och arbete. Istället bör staden ses som ett dynamiskt rum där människor har rätt att delta och påverka, rättvisa i staden innebär för författaren att människor får vara med och påverka utvecklingen i sin omgivning. Fainstein (2010) menar bland annat att deltagandeprocesser ofta tenderar att bli mer symboliska än något verkligt deltagande. Henri Lefebvre (1972) menar, likt Fainstein, att deltagandeprocesser ofta används symboliskt för att visa att medborgarna har haft möjligheten att vara med och påverka utvecklingen. Lefebvre anser att ”vanliga” människor inte har möjlighet att påverka sin urbana närmiljö då det är företag eller politiker som

påverkar stadsutvecklingen. Politiker är visserligen folkvalda vilket innebär att de kan bytas ut av medborgarna. Fainstein (2010) menar att dagens planeringsmodeller inte tar hänsyn till den sociala hållbarheten på samma sätt som den ekonomiska eller ekologiska hållbarheten. Rättvisa ska enligt författaren vara ett uttryckligt mål för stadsplaneringen, det ska inte ske som en sidoeffekt av ekonomisk tillväxt.

En annan svårighet med politiken har varit att de inte är uppdaterade vad som sker i arbetet med parken, någonting som Landskapsarkitekt 2 menar gör att de inte ser värdet i den innovativa arbetsmetoden, resultatet är viktigare. Att politiken vill se resultat relativt snabbt beror på att vi i Sverige har en 4-års mandatperiod, någonting som gör att kortsiktiga resultat är viktiga för de sittande politikerna. Att arbetet till viss del måste vända sig till politiken gör att det i dokument används en del, vad vi kallar, värdeord. Värdeord är ord som främst finns där för att de låter bra, men som kan vara otydliga vad de egentligen betyder eller hur detta ska uppnås. Ett exempel på ett värdeord är ordet "naturfascination" som används i det vinnande förslaget från Plot Studios (Plot studio, u.å.b). Naturfascination förklaras vagt vad det innebär men det är inte lika tydligt hur ska uppnås.

"Kreativ skötsel och brukarmedverkan öppnar blicken och fascinationen för naturens förändring över tid. En större satsning än vanligt sker på den successiva utvecklingen av naturen i parken." (Plot studio, u.å.b;1)

Värdeord som detta är ett resultat av att det dels är ett tävlingsförslag från en arkitektfirma som vill att deras förslag ska vinna, dessa ord används vidare för att sedan sälja in projektet till kommunen. Risker här är att det i slutändan finns flertalet dokument som låter väldigt bra, men som riskerar tappa anknytning till parken och hur detta ska användas i arbetet.

Hur mycket inflytande medborgarna får i en utvecklingsprocess beror enligt Fainstein (2010) och Deboulet och Lipietz (2024) framförallt på hur maktbalansen mellan aktörerna ser ut. I arbetet med Hyllievångsparken involverades medborgare tidigt i samband med workshops. En oklarhet föreligger däremot hur dessa personer

valdes ut, hur representativa de är för hela Malmös befolkning samt att det inte skett någon uppföljning med dessa personer senare. Kopplat till hur representativa de valda personerna är för hela Malmö, går det att diskutera de skyltar som finns i parken. Vid platsbesöken har vi iakttagit den skyltning som finns i parken, där det bland annat framgår att träden i norra delen är till för att allmänheten ska kunna plocka frukt och bär, skyltarna är endast på svenska. För en stad med över 185 olika nationaliteter (Malmö stad, u.å.e) kan det te sig lite märkligt att det inte också skyltas på exempelvis engelska. Skyltningen har förbättringspotential, däremot är skyltarna i Hyllievångsparken informativa vilket ökar allmänhetens förståelse för vad som sker i parken. För de som deltog i workshops kan dessa skyltar agera som en bekräftelse över vad som önskades då och på så vis även bidra till en ökad platsanknytning.

7.3. Avslutande diskussion

När det gäller frågan om hur involvering av medborgarna i utvecklingen UG kan främja platsanknytning, så är det utifrån litteraturen tydligt att socialt utbyte både i det offentliga rummet och deltagande är en viktig faktor för platsanknytning (Gehl, 2006; Lynch, 1964; Lieberg, 2010). Minnen är återkommande en faktor som bidrar till platsanknytning och att minnen bör ses som en hållbar resurs som ständigt producerar kunskap om vardagslivets verklighet (Rivero Moreno, 2020; Hillbur, 2010; Rypkema, 2006). Hayden (1995) och Lynch (1964) beskriver vidare att vi ständigt drar paralleller till minnen och olika miljöer när vi rör oss genom stadsrummet, inget upplevs av sig själv. Hayden (1995) beskriver att medborgare behöver få utrymme att fundera över offentliga platser. Olika typer av deltagandeprocesser kan därmed ligga till grund för platsanknytning eftersom det kan fungera som ett tillfälle för människor att reflektera över den aktuella platsens värde.

I vilken grad medborgarna kan vara med och påverka bör styras av projektets kontext. Det är inte alltid fördelaktigt att medborgarna har full möjlighet att påverka

processen och det behöver inte vara skapandet som har störst värde för medborgarna utan den sociala processen (Thackara, 2017; Huron, 2015; Fors et al., 2020). Likaså bör det finnas flera möjligheter att delta både långsiktigt och kortsiktigt för att på så sätt nå en bredare grupp som deltar (Fors et al., 2020). Värdet kan ligga i den dynamik som uppstår när medborgare gemensamt deltar vid mindre processer som sker antingen uppifrån eller underifrån även de som sker spontant (Granovetter, 1973).

Offentliga platser krävs för att bygga lokal gemenskap, det vore därav fördelaktigt att se UG som en offentlig plats med ytterligare platsskapande möjligheter i egenskap av att vara en naturlig miljö (Madanipour, 2004). Det finns möjligheter att använda UG som en möjlighet att engagera människor i naturliga miljöer och på så sätt skapa anknytning. Att bygga relationer mellan människa och miljö skapar ett band där människor känner en anknytning (Martin et al., 2020). Exempelvis kan mindre deltagandeprocesser, i form av plantering eller annan mindre förvaltning, bidra till att människor tar hand om den offentliga gemensamma miljön samtidigt som hon tar hand om en naturlig miljö. Det är inte skapandet i deltagandeprocesser som spelar störst roll utan processen.

När det gäller frågan om hur Malmö stad kan uppnå välfungerande, långsiktig brukarmedverkan i utvecklingen av stadens grönområden krävs det en del förändringar, både på organisatorisk nivå och politisk nivå. Under intervjun med Landskapsarkitekt 2 framkommer det att det krävs att "någon annan" tar över det kontinuerliga arbetet efter garantitiden, dessutom efterfrågas det att staden hade någon samarbetspartner på plats i parken som exempelvis "parkens vänner". Som Fors et al. (2020) skriver är det inte alltid de långsiktiga processerna som är de viktigaste i utvecklingsarbete, däremot är Hyllievångsparkens ledord "Framtidens park är aldrig färdig", vilket då gör att de långsiktiga processerna hamnar i fokus.

En väg i det fortsatta arbetet med Hyllievångsparken för kommunen är att applicera ett mosaic governance tänk i utvecklingsarbetet, för att på så sätt skapa en mer

organisk process där brukare involveras i varierande grad beroende på det aktuella arbetet. Detta arbetssätt ställer en del organisatoriska utmaningar på kommunen att arbeta på ett mer flexibelt sätt, vilket också går i linje med det uttalade målet i parkens utvecklingsarbete. Det ställer också frågan vem som ska ansvara för den kontinuerliga involveringen av medborgare i utvecklingsarbetet i parken, någonting som dagens organisatoriska struktur inte har svaret på. Här ser vi ett behov av en eller flera tjänstepersoner som kan arbeta förvaltningsöverskridande, samt med att involvera medborgare i utvecklingsarbetet efter det att garantitiden gått ut. Ett sätt för kommunen att arbeta mer flexibelt är genom att ha färre satta mål, likt arbetet i Île de Nantes eller NGBG, där arbetet styrs i högre grad av processerna.

8. Slutsats

Ett mer innovativt arbetssätt ställer krav på politiken att tillåta mer flexibilitet, genom att låta tjänstepersonerna ta den tid som krävs och genom att ställa lägre krav på kortsiktiga resultat kan mer innovativa processer etableras. Processer där människor får delta gör att de känner en större anknytning till platser. Det är avgörande för ett innovativt arbetssätt som i Hyllievångsparken att dialogen med medborgarna hålls "levande". När dialogen begränsas till tidiga skeden i processen riskeras kontakten tappas med de som påverkas av den, de boende och verksamma på platsen. Studien pekar på vikten av en kontinuerlig dialog genom hela utvecklingsarbetet, vilket även gäller efter det att parken har anlagts. Genom att arbeta på ett anpassningsbart och flexibelt sätt är det möjligt för planeringen att möta förändringar i processen. Med ett flexibelt arbetssätt och med en större bredd i deltagande ges en större grupp möjlighet att delta. Platsanknytning sker utifrån en kombination av flera faktorer, i detta arbete har framförallt relationer i det offentliga rummet lyfts, mellan människa och människa, människa och plats samt människa och naturlig miljö. Det är slutligen viktigt att poängtera att platsanknytning och utveckling av grönområden kräver tid, det är de långsiktiga resultaten och effekterna som är essentiella.

Referenslista

- Arnstein, S. R. (1969) A Ladder Of Citizen Participation, *Journal of the American Institute of Planners*, 35:4, 216-224, DOI:10.1080/01944366908977225
- Barrable, A., Friedman, S., & Beloyianni, V. (2024). Nature connection in adulthood: The role of childhood nature experiences. *People & Nature*, 6(4): s. 1571–1580. <https://doi.org/10.1002/pan3.10657>
- Batory, A., & Svensson, S. (2019). *The fuzzy concept of collaborative governance: A systematic review of the state of the art*. DOI: 10.2478/cejpp-2019-0008
- Beery, T., Stahl Olafsson, A., Gentin, S., Maurer, M., Stålhammar, S., Albert, C., Bieling, C., Buijs, A., Fagerholm, N., Garcia-Martin, M., Plieninger, T., & M. Raymond, C. (2023). Disconnection from nature: Expanding our understanding of human–nature relations. *People and Nature*, 5(2), 470–488. <https://doi.org/10.1002/pan3.10451>
- Boverket. (2021). Steg i dialogprocessen. https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/medborgardialog/steg_i_process/ (Hämtad 2025-03-20).
- Bryman, A., Bell, E. aut, Reck, J. aut, & Fields, J. aut. (2022). *Social research methods* / Alan Bryman, Edward Bell, Jennifer Reck, Jessica Fields. Oxford University Press.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods* / Alan Bryman. Oxford University Press.
- Castell, P. (2010) The ambiguity of togetherness: experiences from a participative open space management initiative in a residential area. *Managing yards and togetherness – Living conditions and social robustness through tenant involvement in open space management*. Diss. Göteborg: Chalmers tekniska högskola.
- Chawla, L. (2020). Childhood nature connection and constructive hope: A review of research on connecting with nature and coping with environmental loss. *People and Nature* 2(3): s. 619-642. <https://doi.org/10.1002/pan3.10128>
- Collins, K., & Ison, R. (2009). Jumping off Arnstein’s ladder: social learning as a new policy paradigm for climate change adaptation. *Environmental Policy & Governance*, 19(6), 358–373. <https://doi.org/10.1002/eet.523>
- Cornwall, A. (2004). *Spaces for transformation? reflections on issues of power and difference in participation in development*. I Hickey, S. edt, & Mohan, G. edt. (2004). *Participation : from tyranny to transformation? : exploring new approaches to participation in development* / Samuel Hickey and Giles Mohan, editors. ZED Books.

- Cresswell, T. (2014). *Place : An Introduction*. John Wiley & Sons, Incorporated.
- De Haas, W., Hassink, J., & Stuiver, M. (2021). The Role of Urban Green Space in Promoting Inclusion: Experiences From the Netherlands. *Frontiers in Environmental Science*, 9. <https://doi.org/10.3389/fenvs.2021.618198>
- Deboulet, A., & Lipietz, B. (2024). *Planning Theory* Special issue: Coproducing the just city: interrogating the civil society/academy interface. *PLANNING THEORY*, 23(4), 291–299. <https://doi.org/10.1177/14730952241284139>
- Diedrich, L., & Dahl, C. (2016). Ile de Nantes 2000–2010: A method for the meantime? *Journal of Landscape Architecture*, 11(2), 72–83. <https://doi.org/10.1080/18626033.2016.1188576>
- Dovey, K. (2016). *Urban Design Thinking : A Conceptual Toolkit*. Bloomsbury Publishing Plc.
- Ernits, H. (2018). Omgiven av gränsgångare - Framväxten av nya samverkansroller i offentlig sektor. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1507278/FULLTEXT01.pdf>
- Esteves, A. M., Franks D. & Vanclay, F. 2012. Social impact assessment: the state of the art. *Impact Assessment and Project Appraisal*, Volym 30 (1): 34–42
- Fainstein, S. S. (2010). *The Just City*. Cornell University Press.
- Fors, H., Ambrose-Oji, B., Konijnendijk, C., Mellqvist, H., & Jansson, M. (2020). Participation in urban open space governance and management. *Urban Open Space Governance and Management*, 112–128.
- Fred, M. (2019). Projektifieringens möjligheter och utmaningar. *Innovation Och Stadsutveckling. En Forkningsantologi Om Organiseringens utmaningar För Stad Och Kommun*, 41–52
- Gehl, J. (2006). *Life between buildings : using public space / Jan Gehl ; translated by Jo Koch*. The Danish Architectural Press.
- Glans, M. & Månsson, B. (2022). *CTC - Communities that care. En introduktion*. Stibo Complete
- Granovetter, M. S. (1973). The Strength of Weak Ties. *American Journal of Sociology*, 78(6), 1360–1380.
- Grønmo, S. (2019). *Social research methods : qualitative, quantitative and mixed methods approaches / Sigmund Grønmo*. Sage.
- Hallin, A., & Helin, J. aut. (2018). *Intervjuer / Anette Hallin, Jenny Helin*. Studentlitteratur.
- Hayden, D. (1995). *The power of place : urban landscapes as public history / Dolores Hayden*. MIT Press.

- Healey, P. (2022). *Caring for place: community development in rural England* / Patsy Healey. Routledge.
- Healey, P. (2006). *Collaborative planning : shaping places in fragmented societies* / Patsy Healey. Palgrave Macmillan.
- Hillbur, P. (2010) *Berättelsens ursprung och kraft*. I Lieberg, M. edt, de Laval, S. edt, & Åkerblom, P. edt. (2010). *Den lärande staden* / Mats Lieberg, Suzanne de Laval, Petter Åkerblom (red.). Borea.
- Hoyer Brun, M. (2015). *Communities and the commons: Open access and community ownership of the urban commons*. I Borch, C., & Kornberger, M. (2015). *Urban Commons : Rethinking the City*. Taylor & Francis Group. pp 153-170.
- Huron, A. (2015). *Working with Strangers in Saturated Space: Reclaiming and Maintaining the Urban Commons*. DOI:[10.1111/anti.12141](https://doi.org/10.1111/anti.12141)
- Jacobs, J. (2000). *The death and life of great American cities* / Jane Jacobs.
- Johnson, N. R., & Johnson, M. A. (2021). Time and the making of space in urban development. *Rhetoric Society Quarterly*, 51(3), 215–226. <https://doi.org/10.1080/02773945.2021.1918513>
- Jørgensen, G., & Tietjen, A. (2016). *Translating a wicked problem: A strategic planning approach to rural shrinkage in Denmark*. Department of Geosciences and Natural Resource Management, University of Copenhagen. Tillgänglig: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2016.01.009>.
- Kesebir, S., & Kesebir, P. (2017). A Growing Disconnection From Nature Is Evident in Cultural Products. *Perspectives on Psychological Science*, 12(2), 258–269.
- Kondo, M. C., Fluehr, J. M., McKeon, T., & Branas, C. C. (2018). Urban Green Space and Its Impact on Human Health. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(3), 445. <https://doi.org/10.3390/ijerph15030445>
- Lachowycz, K., & Jones, A. P. (2013). Towards A Better Understanding Of The Relationship Between Greenspace And Health: Development Of A Theoretical Framework. *Landscape and Urban Planning*, 118, 62–69. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2012.10.012>
- Lefebvre, H. (1996). *Writings on cities* / Henri Lefebvre ; selected, translated, and introduced by Eleonore Kofman and Elizabeth Lebas. Blackwell.
- Levitt, B., & March, J. G. (1988). Organizational Learning. *Annual Review of Sociology*, 14, 319–340.
- Lieberg, M. (2010). *Rätten till staden*. I Lieberg, M. edt, de Laval, S. edt, & Åkerblom, P. edt. (2010). *Den lärande staden* / Mats Lieberg, Suzanne de Laval, Petter Åkerblom (red.). Borea.

- Lynch, K. (1972). *What time is this place?*. M.I.T. Press.
- Lynch, K. (1964). *The image of the city*. M.I.T. Press.
- Löw, M. (2015) *Managing the urban commons: Public interest and the representation of interconnectedness*. I Borch, C., & Kornberger, M. (2015). *Urban Commons : Rethinking the City*. Taylor & Francis Group. pp. 109-126.
- Madanipour, A. (2003). *Public and Private Spaces of the City*. Taylor & Francis Group.
- Maller, C., Mumaw, L., & Cooke, B. (2019). *Health and social benefits of living with 'wild' nature*. In N. Pettorelli, S. M. Durant, & J. T. du Toit (Eds.), *Rewilding* (pp. 165–181). chapter, Cambridge: Cambridge University Press.
- Malmö stad. (2023). *TANKAR, REFLEKTIONER OCH UTVÄRDERING SOMMARTORG 2023*.
- Malmö stad. (2018). *Hyllies nya stadsdelspark - Workshopsfinal 18 oktober 2018*.
- Malmö stad. (2017a). *Workshop 2 Hyllies nya stadsdelspark - den 7 decemeber*.
- Malmö stad. (2017b) *Workshop 1 om Hyllies nya stadsdelspark - Den 9 och 20 november 2017*.
- Malmö stad. (u.å.a). *Hyllie*.
<https://malmo.se/Stadsutveckling/Stadsutvecklingsomraden/Hyllie.html> (Hämtad 2025-02-06).
- Malmö stad. (u.å.b). *Framtidens park är aldrig färdig*.
- Malmö stad. (u.å.c). *Hyllievångsparken*.
<https://malmo.se/Stadsutveckling/Det-har-ar-pa-gang-i-Malmo/Hyllievangsparken.html> (Hämtad 2025-02-11)
- Malmö stad. (u.å.d). *Hyllievångsparken*
- Malmö stad. (u.å.e) *Befolkning*. <https://malmo.se/Fakta-och-statistik/Befolkning.html>
- Martin, L., White, M. P., Hunt, A., Richardson, M., Pahl, S., & Burt, J. (2020). Nature contact, nature connectedness and associations with health, wellbeing and pro-environmental behaviours. *Journal of Environmental Psychology*, 68. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2020.101389>
- Melon, M., Sikorski, P., Archiciński, P., Łaskiewicz, E., Hoppa, A., Zaniowski, P., Zaniowska, E., Strużyński, W., Sudnik-Wójcikowska, B., & Sikorska, D. (2024). Nature on our doorstep: How do residents perceive urban parks vs. biodiverse areas? *Landscape and Urban Planning*, 247. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2024.105059>
- Molin, J. F., Fors, H., & Faehnle, M. (2016). *Citizen participation for better urban green spaces*. Nordic Forest Research.

<http://nordicforestresearch.org/wp-content/uploads/2017/07/Citizen-participation-PB-final.pdf>

NGBG. (2021). *Stadgar antagna Tuesday, 28.03.2021*.

<https://www.kulturljudzon.se/p/FD-stadgar.pdf> (Hämtad 2025-04-03).

Nyström, J. & Tonell, L. (2012). *Planeringens grunder: En översikt*. (Tredje [utökade och uppdaterade] upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Odlingsnätverket Seved (2021). *Slutrapport - Processledning för kommande stadsodling i Hyllievångsparken*

Plot Studio & Ekologigruppen. (2023) *11.3 Målbildsplan Hyllievångsparken, Malmö - Bygghandling, 2023-09-04*.

Plot Studio. (2019). *Hyllies största park - Gestaltungsprogram Malmö 2019-06-20*.

Plot Studio. (u.å.a). *Den hemliga staden – temalekplats, Hyllievångsparken*. <https://www.plotstudio.se/plot-studio-projekt/hyllievangsparken-temalekplats> (Hämtad 2025-02-17).

Plot Studio. (u.å.b). *Framtidens park är aldrig färdig*.

Rivero Moreno, L.D. (2020). Sustainable city storytelling: cultural heritage as a resource for a greener and fairer urban development. *Journal of cultural heritage management and sustainable development*. 10 (4), 399–412. <https://doi.org/10.1108/JCHMSD-05-2019-0043>

Roth, K. edt, & Premfors, R. edt. (2004). *Deliberativ demokrati / Rune Premfors & Klas Roth (red.)*. Studentlitteratur.

Rypkema, D. D. (2006). Economics, Sustainability, and Historic Preservation. *Forum Journal*, Vol 20(2), 27-38. <https://muse.jhu.edu/article/907602/pdf>

Schultz, P, W. (2002). Inclusion with nature: The psychology of human-nature relations. I Schmuck, P., & Schultz, P, W. (eds.). *Psychology of Sustainable Development*. Kluwer Academic Publishers, s. 61-78. DOI:[10.1007/978-1-4615-0995-0_4](https://doi.org/10.1007/978-1-4615-0995-0_4)

SKR. (2019). *Medborgardialog i styrning - för ett stärkt demokratiskt samhälle*. <https://skr.se/download/18.583b3b0c17e40e30384496c4/1642431085858/7585-780-0.pdf>

SMHI. (2024). *Tävling som metod för klimatanpassning*. <https://www.smhi.se/klimat/klimatanpassning/exempel-pa-klimatanpassning/exempel-pa-klimatanpassning/2018-11-22-tavling-som-metod-for-klimatanpassning> (Hämtad 2025-03-04).

Smith, A., Fressoli, M. Abrol, D. Arond, E. & Ely, A. (2016). *Grassroots Innovation Movements*. Taylor & Francis.

SOU 2000;1. *En uthållig demokrati! - Politik för folkstyrelse på 2000-talet*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/en-uthallig-demokrati_gob31/

Thackara, J. (2017). *How to thrive in the next economy*. Thames & Hudson Ltd.

Theodorsson, A. (2004) *Deliberativt deltagande och dess effekter - i teori och praktik*. I Roth, K. edt, & Premfors, R. edt. (2004). *Deliberativ demokrati / Rune Premfors & Klas Roth (red.)*. s. 23-53. Studentlitteratur.

Torring, J. (2018). Collaborative innovation in the public sector: the argument. *Public Management Review*, Vol 21(1).
<https://doi.org/10.1080/14719037.2018.1430248>

Voets, J., Brandsen, T., Kollba, C, J., & Verschuere, B. (2021). *Collaborative Governance*. Oxford University Press. DOI: 10.1093/acrefore/9780190228637.013.1419

Wampler, B., & McNulty, S, L. (2011). *Does Participatory Governance Matter? Exploring the Nature and Impact of Participatory Reforms*. ISBN 1-933549-58-0

Wolch, J. R., Byrne, J., & Newell, J. P. (2014). Urban green space, public health, and environmental justice: The challenge of making cities 'just green enough.' *Landscape & Urban Planning*, 125, 234–244.
<https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2014.01.017>

Figurförteckning

Figur 1. Malmö stad. (u.å.d) Hyllievångsparken. s. 2.

Figur 2. Malmö stad. (u.å.d). Hyllievångsparken. s. 3.

Figur 3. Arnstein, S. R. (1969) A Ladder Of Citizen Participation, *Journal of the American Institute of Planners*, 35:4, p. 217,
DOI:10.1080/01944366908977225

Figur 4. Fors, H., Ambrose-Oji, B., Konijnendijk, C., Mellqvist, H., & Jansson, M. (2020). Participation in urban open space governance and management. *Urban Open Space Governance and Management*, p. 121.

Figur 5. Molin, J. F., Fors, H., & Faehnle, M. (2016). *Citizen participation for better urban green spaces*. Nordic Forest Research. s. 4.
<http://nordicforestresearch.org/wp-content/uploads/2017/07/Citizen-participation-PB-final.pdf>.

Figur 6. Malmö stad. (u.å.d). Hyllievångsparken. s. 3.

Figur 7. Plot Studio & Ekologigruppen. (2023) *11.3 Målbildsplan Hyllievångsparken, Malmö - Bygghandling, 2023-09-04*. s. 4.

Figur 8. Arnstein, S. R. (1969) A Ladder Of Citizen Participation, *Journal of the American Institute of Planners*, 35:4, p. 217,
DOI:10.1080/01944366908977225

Bildförteckning

Bild 1. Ingången till "den hemliga staden". Egen bild.

Bild 2. Sikt över "den hemliga staden". Egen bild.

Bild 3. Odlingslådor. Egen bild.

Bild 4. Hästhage/ridbana. Egen bild.

Bild 5. Skylt i parken. Egen bild.

Bild 6. Odlingsföreningens odlingsområde. Egen bild.